EVANJELICKÁ ZÁKLADNÁ ŠKOLA, BRATISLAVA

UČEBNÉ OSNOVY

ISCED 2

VZDELÁVACIA OBLASŤ

ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

Naskenované pomocou CamScanner

INOVOVANÉ UČEBNÉ OSNOVY A ŠTANDARDY
PRE ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

NA EVANJELICKEJ ZÁKLADNEJ ŠKOLE, BRATISLAVA

ISCED 2

Nižšie sekundárne vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Predmet: Dejepis
ISCED 2

Naskenované pomocou CamScanner

PREDMET: Dejepis

Dejepis - DEJ	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	spolu
Štátny vzdelávací program	1	1	1	1	2	6
Školský vzdelávací program	0	1	1	0	0	2
Spolu ŠVP + ŠkVP	1	2	2	1	2	8

* Inovované učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet dejepis. V ŠkVP sa zvyšuje hodinová dotácia o 1 hodinu v šiestom a siedmom ročníku, ktorá sa využije na zvýšenie kvality výkonu:

- Táto hodinová dotácia bude využívaná na upevnenie a prehĺbenie učiva.
- Na rozvíjanie čítania s porozumením, analýzu textu, na opakovanie a spätnú kontrolu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovávanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej, alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v čase a priestore, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej i celosvetovej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti. V procese výučby dejepisu sa na gymnáziách kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Dejepis vedie žiakov k vzťahu k vlastnej minulosti cez prizmu prítomnosti ako súčasti rozvíjania, korigovania, kultivovania a zachovávania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i vzťah k minulosti iných národov a etník. Rovnako tak k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Má tiež prispievať k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Dejepis pripisuje dôležitosť aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie. Napokon vo výučbe dejepisu ide aj o rozvíjanie kompetencie historickej kultúry ako schopnosti žiakov orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávajú s históriou.

Naskenované pomocou CamScanner

CIELE PREDMETU

Žiaci

- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom čase,
- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom priestore,
- naučia sa čítať a používať dejepisnú mapu,
- získajú základné vedomosti a spôsobilosti z oblasti vybraných historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny, priebeh a dôsledky historických udalostí,
- získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerane adekvátne otázky,
- rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti.
- osvoja si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

ZÁKLADNÉ PREDMETOVÉ KOMPETENCIE (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne,
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti.

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti v historickom priestore,

Naskenované pomocou CamScanner

- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti. **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním**
- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj.

Žiaci aplikujú svoje otázky v nových situáciách, v skúmateľských postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrovaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch – stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napríklad písomného úryvku z prameňa, mapy, grafu, diagramu,
- pri vytvorení plánu skúmania, napríklad fotografie, historického obrazu,
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania, napríklad pästného klinu, nástroja pomocou zmyslov, v múzeu, archíve,
- pri vytvorení záznamu zo skúmania, napríklad o ľuďoch, predmetoch a veciach na karikatúre, verbálneho textu.

pri vyhľadávaní relevantných informácií

- z rôznych zdrojov–textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, z webových stránok,
- z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.

pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty

- vyberaní informácií, napríklad z úryvku písomného prameňa, z učebnice, z internetu,
- organizovaní informácií, napríklad prostredníctvom poznámok, kľúčových pojmov, pamäťových máp, obrazového materiálu,
- porovnávaní informácií, napríklad podobnosti a odlišnosti, porovnať staré a nové, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo,
- rozlišovaní a triedení informácií, napríklad rozlíšiť fakt, fikciu prostredníctvom karikatúry, legendy, povesti, spomienky,
- zaraďovaní informácií, napríklad na časovú priamku historické udalosti, do tabuľky, grafu, diagramu,
- kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napríklad zhodnotením viacerých webových stránok na jednu tému.

pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu

- zoradení výsledkov, napríklad na časovú priamku, do Vennovho diagramu, do tabuľky, do schém, rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napríklad určovaním kľúčových pojmov, postupným vymedzovaním, historických pojmov v texte, zostavovaním pojmov do pamäťovej mapy,

Naskenované pomocou CamScanner

- integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napríklad prostredníctvom chronologickej tabuľky,
- vyhodnocovaní správnosti postupu, napríklad overovaním historických faktov,
- tvorbe súboru vlastných prác, produktov (portfólio), napríklad obrazového materiálu, plagátu, letáku, nákresu, kresby.

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. 1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia."

Uvedený komplex predmetových kompetencií sa konkretizuje vo vzdelávacom štandarde.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Vo vyučovaní dejepisu sa využívajú poznatky z ostatných vyučovacích predmetov, predovšetkým z občianskej náuky, slovenského jazyka a literatúry, náboženskej výchovy, geografie a výtvarnej výchovy . Do vyučovania dejepisu sú začlenené aj prierezové témy.

Pri tvorbe tematických výchovno-vzdelávacích plánov sú do obsahu v každom ročníku vhodne implementované prostredníctvom aktivizujúcich učebných metód nasledujúce prierezové témy:

1. ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

   Cieľom je získanie vedomostí a zručností, ktorými môžu žiaci pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú ich veku primerané – chrániť rastliny a zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám voľne žijúcim v prírode, starať sa o svoje okolie a pod.

Naskenované pomocou CamScanner

2. MEDIÁLNA VÝCHOVA

Cieľom je zvyšovanie mediálnej gramotnosti žiakov v smere orientácie na reflexiu pôsobenia médií, rozvoja schopností a zručností potrebných k samostatnej tvorbe mediálnych produktov, nasmerovaniu k (celoživotnému) kritickému prístupu pri práci s informáciami a prehĺbeniu nadobudnutého povedomia o dôležitosti a vplyve médií na osobnosť jednotlivca a spoločnosť.

3. MULTIKULTURÁLNA VÝCHOVA

Dôvodom zaradenia multikulturálnej výchovy do vzdelávania je blízke stretnutie žiakov v súvislosti s globalizáciou sveta so žiakmi rôznych kultúr. Žiaci by mali byť pripravení na rozdielnosť kultúr. Výchovné pôsobenie je zamerané na rozvoj chápania, akceptovania, medziľudskej tolerancie a emocionálne pochopenie inej kultúry. Predpokladom je aj schopnosť detí s nimi spolupracovať.

4. OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

Cieľom vzdelávania je poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti a praktické poznatky, formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.

5. OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Cieľom je rozvoj prirodzeného potenciálu žiakov a poskytnutie základov na plnohodnotný a zodpovedný život.

6. REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

Cieľom vzdelávania je motivovať žiakov, získavať, rozvíjať a utužovať svoje postoje k morálnym hodnotám, poznať prírodné krásy a tradičnú ľudovú kultúru svojho regiónu, osobite poznať regionálnu históriu.

7. TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

Spája jednotlivé kompetencie, ktorých rozvíjanie u žiakov je naším cieľom, napr. komunikovanie, argumentovanie, používanie informácií a práca s nimi, riešenie problémov, poznanie samého seba a svojich schopností, spolupráca v skupine a prezentácia samého seba.

Naskenované pomocou CamScanner

Okrem uvedených prierezových tém sa odporúča implementovať do vzdelávacieho procesu globálne rozvojové vzdelávanie a finančnú gramotnosť. Globálne rozvojové vzdelávanie sa venuje problematike miléniových rozvojových cieľov OSN:

- odstrániť extrémnu chudobu a hlad,
- dosiahnuť základné vzdelanie pre všetkých,
- presadzovať rovnosť mužov a žien a posilniť rolu žien v spoločnosti,
- znížiť detskú úmrtnosť,
- zlepšiť zdravie matiek,
- bojovať s HIV/AIDS, maláriou a ďalšími chorobami,
- zaistiť udržateľný stav životného prostredia (pitná voda, kvalita života),
- budovať svetové partnerstvo pre rozvoj.

Finančná gramotnosť

Problematika výchovy a vzdelávania na podporu rozvoja finančnej gramotnosti je v rozsahu uvedenom v Národnom štandarde finančnej gramotnosti povinnou súčasťou stredného vzdelávania. Finančná gramotnosť je uceleným systémom finančného vzdelávania. Vzhľadom na charakter finančnej gramotnosti sa uplatňuje integrované vyučovanie, ktoré umožňuje predstaviť vzdelávací obsah v jeho komplexnosti. Vedie k prepájaniu poznatkov, vnímaniu súvislostí a umožňuje aplikáciu už nadobudnutých zručností. Výsledky vzdelávania v jednotlivých predmetoch lepšie odzrkadlia životnú realitu a žiaci uvidia zmysel svojho vzdelávania.

Osvojenie si odborných pojmov sa nemôže pokladať za cieľ finančného vzdelávania. Ten spočíta v získavaní kompetencií nevyhnutných pre finančné správanie v celoživotnej perspektíve, ako je existenčné zabezpečenie seba a svojej rodiny, rozvoj filantropie a aktívna účasť na trhu finančných produktov a služieb. Schopnosť ovládania odborných pojmov predstavuje prostriedok pre napĺňanie týchto cieľov.

Z dôvodu označenia našej spoločnosti ako informačnej je potrebné žiakov pripravovať na vyhľadávanie správnych informácií, kritické myslenie, rozoznávanie potrebného od zbytočného, odlíšenie pravdivého od nepravdivého i efektívne využívanie informácií a zdrojov dostupných z okolia. Oprieť sa je možné o čitateľské stratégie a o kritické myslenie, ktoré žiaka povedú k zodpovednému rozhodovaniu sa a správaniu.

Žiak by mal identifikovať dôležité informácie. K tomu môže prispieť:

- využívanie autentických materiálov – reklamné letáky, inzeráty, komerčné ponuky,

Naskenované pomocou CamScanner

- precvičovanie čítania s porozumením – základom je uplatňovanie rôznych metód podporujúcich čítanie sporozumením (napr. I.N.S.E.R.T., čítanie s predvídaním, podvojný denník),

- vyhľadávanie varovných signálov klamlivých ponúk (drobné písmo, neprehľadnosť zmluvy).

Napriek tomu, že sú financie ústredným pojmom finančného vzdelávania, finančnú gramotnosť nie je možné zjednodušiť na reč čísel. Úlohou finančného vzdelávania nie je len rozvoj orientácie v problematike financií, ale so žiakmi je potrebné precvičovať aj to, ako vybrať najlepšie riešenie za daných podmienok. Okrem ekonomických kritérií je potrebné zvažovať i okolnosti rodinné, spoločenské, právne, etické, ale aj ekologické. Nájdené riešenia potom porovnávať s osobnými preferenciami, skúsenosťami a intuíciou. Tento širší kontext predstavuje ďalej priestor pre ekonomicky zodpovedné rozhodovanie.

Jednou z úloh finančného vzdelávania je zabezpečiť orientáciu a prehľad vo finančných produktoch a službách. Na druhej strane je však potrebné rešpektovať zásadu všeobecnosti, aby vo vyučovaní neprichádzalo k propagácii konkrétnych produktov, služieb a inštitúcií. Výučba finančnej gramotnosti je prednostne zameraná na získavanie zručností a rozvíjanie stratégií pre život, k základným úlohám integrovanej výučby finančnej gramotnosti patrí:

- ukazovať rozmanitosť ponuky produktov, služieb a inštitúcií – do vyhľadávania rozmanitých finančných produktov a služieb môžu byť zapojení samotní žiaci,
- venovať sa so žiakmi porovnávaniu podobných produktov a služieb, z ktorých žiaci vyberajú tie najvýhodnejšie pre danú situáciu,
- sledovať so žiakmi vývoj niektorých produktov alebo služieb v čase,
- rozvíjať stratégiu smerujúcu k informovanému rozhodovaniu sa a správaniu podľa zásady „produkty, služby a inštitúcie sa menia, zručnosti ostávajú“ (napr. žiaci majú za úlohu vybrať najvýhodnejší úver pre modelovú rodinu s istými parametrami).

Vo vyučovaní finančnej gramotnosti je možné uplatňovať najrôznejšie inovatívne metódy vyučovania. Tieto metódy sú zárukou pre väčšiu radosť z učenia, jednoduchšie zapamätávanie si, zvýšenú interaktivitu na hodinách a praktické precvičovanie preberaného učiva. Vo všeobecnosti platia pre metódy vyučovania finančnej gramotnosti:

- zážitkovosť - žiaci by si mali osvojovať také vedomosti, zručnosti a postoje, ktoré stavajú na ich osobnom prežívaní a zážitku v aktívnom učení,
- participácia žiaka - žiak je v centre pozornosti a tvorcom učiacej sa situácie, učiteľ situáciu skôr facilituje,
- názornosť - poskytované informácie by mali byť názorné, dobre viditeľné a mali by sa opierať o vedomosti žiakov (písanie na tabuľu, vytváranie prezentácií, výučbových schém a pod.),

Naskenované pomocou CamScanner

- jednoduchosť - témy by mali nadväzovať na znalosti, resp. skúsenosti žiakov a pojmy používané vo vyučovaní by mali žiaci poznať a mali by rozumieť ich významu,
- aktivita žiakov - žiaci by mali na hodinách sami aktívne vystupovať, skúšať si uvádzané situácie, diskutovať a pod.,
- tempo hodiny - hodina by mala byť dynamická sohľadom na porozumenie preberaných súvislostí,
- zmysluplnosť - žiaci by mali vidieť zmysel v tom, čo sa učia a mali by si uvedomovať, prečo je finančná gramotnosť dôležitá,
- využiteľnosť - týka sa informácii, ktoré žiaci v rámci finančnej gramotnosti získavajú,
- dôležitosť - žiaci by sa mali naučiť rozpoznať, ktoré informácie by si vo vlastnom záujme mali osvojiť.

Finančné vzdelávanie je orientovaná na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v živote, apreto by malo byť skaždodenným životom úzko previazané. Vrámci integrovaného vyučovania je vhodné použitie takých aktivít, ktoré umožňujú relatívne autentický zážitok finančnej situácie a ktoré vedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania. K vhodným a odporúčaným metódam implementácie finančnej gramotnosti v rámci integrovaného vyučovania patria:

- heuristické metódy,
- situačné metódy,
- tvorba a prezentácia projektov,
- inscenačné metódy,
- diskusia a diskusné hry,
- brainstorming,
- myšlienková (mentálna) mapa,
- rôzne doplňovačky, osemsmerovky a didaktické hry.

Naskenované pomocou CamScanner

OBSAH PREDMETU

Obsah učiva dejepisu je daný nasledujúcimi tematickými okruhmi:

5. ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

TC 1 - Od blízkeho k vzdialenému

- Priestor a čas
- Stopy minulosti okolo nás

TC 2 - Človek v premenách priestoru a času

- Človek minulosti a človek súčasnosti
- Človek premýšľajúci a vynachádzavý

TC 3 - Človek a komunikácia

- Pamäť ľudstva
- Duchovný život človeka
- Keď zlyhá komunikácia

Naskenované pomocou CamScanner

6. ročník

2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

TC 1 - Obrazy pravekej spoločnosti

- Život v kamennej dobe – lovci a zberači

  - Kamenná doba

TC 2 - Obrazy starovekej spoločnosti

- Človek objavuje meď a bronz
- Človek využíva železo
- Civilizácie starého Orientu
- Staroveké Grécko
- Grécko bájí a povestí
- Dávnoveké Grécko
- Klasické Grécko
- Macedónia a helenistický svet
- Staroveký Rím
- Kráľovská doba
- Rímska republika

Naskenované pomocou CamScanner

- Rímske cisárstvo
- Kresťanstvo v Rímskej ríši

TC 3 - Obrazy stredovekého sveta

- Korene stredoveku. Svet a ľudia za hranicami Ríma
- Ľudia v pohybe. Sťahovanie národov a jeho dôsledky
- Tri ríše raného stredoveku
- Feudalizmus. Kto žil v stredovekom štáte
- Prepožičiavanie pôdy, každodenný život, vzdelanie
- Kráľ, léno, vazal, lénny systém, šľachta, duchovenstvo, poddaní, mestské obyvateľstvo
- Dedina, mesto, hrad, kláštor, univerzita
- Kultúra, veda a umenie v stredoveku
- Nové mocné kráľovstvá v stredoveku

7. ročník

2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

TC 1 - Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline

- Príchod Slovanov, Samova ríša, Franská ríša, Byzantská ríša

Naskenované pomocou CamScanner

- Veľká Morava, byzantská misia, Konštantín a Metod
- Kultúrny prínos Veľkej Moravy

TC 2 - Slováci v Uhorskom kráľovstve

- Uhorsko - kráľovstvo mnohých jazykov a mravov, panovnícke dynastie
- Banské mestá, kolonizácia
- Kríza stredoveku

TC 3 – Rodí sa európska novoveká spoločnosť

- Humanizmus a renesancia, mešťan, remeselník, cech, manufaktúra
- Kníhtlač, objavitelia a dobyvatelia, kolónie, kolonializmus
- Reformácia a protireformácia, katolík, protestant
- Svetové hospodárstvo a nové usporiadanie štátov
- Vek rozumu - osvietenstvo

TC 4 - Habsburská monarchia v novoveku

- Moháč, Turci, Habsburgovci
- Bratislava hlavné a korunovačné mesto
- Slovensko na hranici dvoch svetov
- Šírenia reformácie v Uhorsku, protireformácia

Naskenované pomocou CamScanner

- Osvietenský absolutizmus – tereziánske a jozefínske reformy
- Epocha osvietenských vzdelancov

8. ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

TC 1 - Na ceste k moderným národom – Zrod modernej doby

- Vek rozumu - osvietenstvo, zrod modernej doby
- Veľká francúzska revolúcia
- Napoleon Bonaparte a napoleonské vojny
- Cárske Rusko
- Vo víre revolúcií a nacionalizmu – 1830 a 1848/49
- Vznik národných štátov – Zjednocovanie Talianska a Nemecka
- Priemyselná revolúcia
- Kultúra a umenie

TC 2 - Moderný slovenský národ

- Modernizácia, nacionalizmus
- Slovenské národné hnutie

Naskenované pomocou CamScanner

- Bernolákovci
- Slovanská vzájomnosť
- Štúrovci
- Spisovný jazyk, revolučný rok 1848/49, Slovenská národná rada
- Od Memoranda k Matici slovenskej

TC 3 - Rakúsko-Uhorsko

- Slováci v Uhorsku
- Rakúsko – uhorské vyrovnanie – dualizmus
- Modernizácia, industrializácia
- Aktivity Slovákov na svoju obranu
- Slovenské vysťahovalectvo

9. ročník

2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

TC 1 – Prvá svetová vojna

- Osudné výstrely zo Sarajeva

Naskenované pomocou CamScanner

- Svet zachvátaný vojnou
- Svetová vojna a Slováci
- Slovenský a český zahraničný odboj
- Milan Rastislav Štefánik
- Oslobodené Slovensko
- Ako sa rodil mier

TC 2 – Medzivojnová Európa

- Nové štáty na mape Európy
- Slovensko vstupuje do česko-slovenského štátu
- Bratislava – hlavné mesto Slovenska
- Ako sa Lenin dostal k moci
- Mussolini a jeho čiernoodenci
- Hitlerova diktatúra v Nemecku
- Slovensko hľadá svoju cestu
- Kultúra, školstvo, spolky
- Centralizmus, autonómia
- Spoluobčania či protivníci
- Míľniky vedy a techniky

Naskenované pomocou CamScanner

- Zlaté dvadsiate roky
- Nové cesty umenia a architektúry
- Kultúrny rozlet Slovenska
- Mračná nad Československom
- Rozbitie Česko-slovenskej republiky

TC 3 - Druhá svetová vojna

- Európa – obeť diktátorov
- Každodenný život počas vojny
- Rasové zákony, holokaust, koncentračné tábory
- Vznik nového štátu
- Nový štát na mape Európy
- Život v Slovenskom štáte
- Aký bol Slovenský štát
- Veľmoci proti Hitlerovi
- Slovenské národné povstanie
- Porážka Nemecka a jeho spojencov

Naskenované pomocou CamScanner

TC 4 – Svet po druhej svetovej vojne

- Rozdelenie Európy
  - Návrat Slovenska do obnovenej ČSR
- Pod Stalinovým tieňom
- Na západ od „železnej opony“
  - Na východ od „železnej opony“
- Sovietizácia Československa
  - Koniec kolonializmu
  - Rovnováha strachu
  - Dve tváre komunistickej totality na Slovensku
- Neúspešný pokus o reformu
- Umŕtvená spoločnosť
- Svetlá a tiene civilizácie
- Umenie „salónov a ulíc“
- Slovenská kultúra v podmienkach totality
- Koniec nehybnosti

Naskenované pomocou CamScanner

TC 5 – Dejiny súčasnosti

- Prevratný rok 1989
- Na ceste k Európskej únii
- Na ceste k demokracii a samostatnosti
- Vstup Slovenska do EÚ a NATO

Naskenované pomocou CamScanner

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Človek v premenách času a priestoru

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:	
✓ použiť správne pojmy, ktoré súvisia s tokom času,	minulosť, prítomnosť, budúcnosť
✓ zakresliť na časovú priamku časové kategórie od blízkych po vzdialené,	deň, mesiac, rok, dátum, letopočet kalendár
✓ preskúmať okolie svojho bydliska,	desaťročie, storočie, tisícročie
✓ rozpoznať staré od nového	bydlisko, obec, región, Slovensko
✓ rozpoznať, čo sa zmenilo za posledný rok jeho života,	rodinný album, fotografia
✓ zaznamenať rozprávanie rodinných príslušníkov o minulosti,	generácia, rodostrom
✓ rozlíšiť jednotlivé generácie vo svojej rodine,	historické pramene (písomné, obrazové, hmotné)
✓ rozlíšiť jednotlivé druhy historických prameňov,	múzeum, knižnica, archív, školská kronika
✓ rozpoznať rozdiel medzi zemepisnou a dejepisnou mapou,	mapa
✓ zostaviť obrazový materiál o pohybe ľudí v minulosti a prítomnosti,	vysťahovalectvo, prisťahovalectvo, stretávanie kultúr základné analytické otázky:
✓ pracovať so školskými historickými prameňmi, ktoré približujú danú tematiku.	Kto je autorom prameňa? Kedy bol napísaný prameň? Čo je obsahom prameňa? Komu bol prameň určený? Aký bol zámer autora prameňa?

Naskenované pomocou CamScanner

Človek a komunikácia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ rozlíšiť jednotlivé druhy komunikácie medzi ľuďmi, ✓ prerozprávať príbeh z minulosti svojho regiónu, ✓ identifikovať dôsledky konfliktov a vojen pre človeka a prostredie, v ktorom žije, ✓ zdôvodniť stálu prítomnosť vojen v minulosti a prítomnosti, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi, ktoré približujú danú tematiku.	jazyk, písmo, kniha, noviny, rozhlas, televízia, internet náboženstvo legendy, mýty, povesti konflikt, vojna, detský vojak, mier, obete detská práca

Obrazy pravekého sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ rozpoznať rozdiely v spôsobe obživy a života pravekých zberačov, lovcov a roľníkov, ✓ porovnať výhody a nevýhody kamenných a kovových nástrojov, resp. zbraní, ✓ zdôvodniť oddelenie remeselníkov od roľníkov, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	zberač, lovec, roľník kameň, meď, bronz, železo, oppidum

Naskenované pomocou CamScanner

Obrazy starovekého sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ odhaliť vzťah medzi prírodnými podmienkami údolí veľkých riek a vznikom prvých štátov, ✓ rozlíšiť jednotlivé vrstvy spoločnosti v mestskom štáte, ✓ identifikovať poznatky obyvateľov najstarších štátov, ktoré nám slúžia dodnes, ✓ určiť hlavné znaky aténskej demokracie, ✓ vymedziť hlavné znaky rímskej republiky, ✓ zdôvodniť premenu rímskej republiky na ríšu, ✓ rozpoznať príčiny budovania rímskej hranice pozdĺž Dunaja, ✓ zhromaždiť informácie o prítomnosti Rimanov na našom území, ✓ zhrnúť príčiny zániku Rímskej ríše, ✓ zhodnotiť prínos antickej kultúry pre našu prítomnosť, ✓ zostaviť turistického sprievodcu o divoch starovekého sveta, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	riečne civilizácie, deľba práce mestský štát polis, aténska demokracia, olympijské hry republika, cisárstvo, Limes Romanus, judaizmus, kresťanstvo, Biblia islam, Korán

Naskenované pomocou CamScanner

Obrazy stredovekého sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ objasniť fungovanie stredovekej spoločnosti na základe vazalských vzťahov, ✓ identifikovať spôsob života a obživy jednotlivých sociálnych vrstiev stredovekej spoločnosti, ✓ vysvetliť fungovanie stredovekého mesta, ✓ zdôvodniť význam kláštora pre hospodárstvo a kultúru, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	kráľ, léno, vazal, lénny systém, šľachta, duchovenstvo poddaní, mestské obyvateľstvo hrad, dedina, mesto, kláštor, univerzita

Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ rozlíšiť kľúčové udalosti z obdobia Veľkej Moravy, ✓ rozpoznať kultúrny odkaz Veľkej Moravy, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	Samova ríša, Franská ríša, Byzantská ríša Veľká Morava byzantská misia

Naskenované pomocou CamScanner

Slováci v Uhorskom kráľovstve

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ rozlíšiť kľúčové udalosti stredovekého Uhorska, ✓ rozpoznať mnohonárodnostný charakter Uhorska, ✓ zdôvodniť politický a hospodársky rozmach Uhorska, ✓ vytvoriť turistického sprievodcu po banských mestách, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	Uhorsko dynastie kolonizácia banské mestá

Obrazy novovekého sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ rozpoznať dôsledky vynálezu kníhtlače na človeka a spoločnosť, ✓ vymedziť hlavné príčiny a dôsledky zámorských objavov, ✓ porovnať proces výroby v cechu a manufaktúre, ✓ zovšeobecniť hlavné myšlienky reformácie, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	mešťan, humanizmus a renesancia kolónie, kolonializmus remeselník, cech, manufaktúra reformácia, protestant, katolík

Naskenované pomocou CamScanner

Habsburská monarchia na prahu novoveku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ rozpoznať hlavné zmeny v Uhorsku po roku 1526, ✓ vystihnúť spoločné znaky protihabsburských povstaní v Uhorsku, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	Moháč, Turci Bratislava Habsburgovci protireformácia

Zrod modernej doby

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ zhrnúť základné myšlienky osvietenstva, ✓ rozpoznať viedenský kongres ako medzník vo vývoji európskych dejín, ✓ porovnať proces výroby v cechu, manufaktúre a továrni, ✓ vystihnúť základné znaky priemyselnej revolúcie, ✓ zdôvodniť vplyv zjednotených štátov na mocenské pomery v Európe, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	osvietenstvo Veľká francúzska revolúcia priemyselná revolúcia továreň, podnikateľ, robotník národný štát, nacionalizmus militarizácia

Naskenované pomocou CamScanner

Moderný slovenský národ

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ zhodnotiť význam osvietenských reforiem, ✓ rozpoznať ciele slovenského národného hnutia, ✓ vystihnúť, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo v postavení Slovákov po revolúcii, ✓ určiť príčiny a dôsledky vysťahovalectva z Rakúsko– Uhorska, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	tereziánske a jozefínske reformy spisovný jazyk revolučný rok 1848/49 Slovenská národná rada, Matica slovenská rakúsko – uhorské vyrovnanie modernizácia, industrializácia maďarizácia

Naskenované pomocou CamScanner

Obrazy prvej svetovej vojny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ porovnať ciele štátov Dohody a Trojspolku, ✓ rozpoznať útrapy ľudí na fronte a v zázemí počas prvej svetovej vojny, ✓ identifikovať ciele domáceho a zahraničného odboja, ✓ zdokumentovať pomocou mapy zmeny po zániku Rakúsko – Uhorska, ✓ vyhľadať svedectvá týkajúce sa prvej svetovej vojny, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	Dohoda, Trojspolok front, zázemie československé légie Parížska mierová konferencia nástupnícke štáty po prvej svetovej vojne Československá republika

Európa v medzivojnovom období

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ objasniť základné znaky parlamentnej demokracie, ✓ rozlíšiť demokratický a nedemokratický charakter štátu, ✓ rekonštruovať každodenný život v diktatúrach, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	parlamentná demokracia komunizmus, fašizmus, nacizmus

Naskenované pomocou CamScanner

Československo v medzivojnovom období (1918 - 1939)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ identifikovať politický systém ČSR, ✓ rozpoznať mnohonárodnostný charakter ČSR, ✓ porovnať hospodársku situáciu v Čechách a na Slovensku, ✓ rozpoznať dôsledky rozbitia ČSR, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	Česi, Slováci, národnostné menšiny kultúra, spolky, školstvo centralizmus, autonómia

Obrazy druhej svetovej vojny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ vymedziť kľúčové medzníky druhej svetovej vojny, ✓ vyhľadať svedectvá o útrapách ľudí na fronte a v zázemí počas druhej svetovej vojny, ✓ spracovať holokaust na konkrétnom príbehu, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	fašistická os protihitlerovská koalícia totálna vojna protifašistický odboj holokaust, koncentračné tábory

Naskenované pomocou CamScanner

Slovenský štát (1939-1945)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ porovnať politický systém Slovenského štátu s politickým systémom ČSR, ✓ rozpoznať vzťahy medzi Nemeckom a Slovenským štátom, ✓ zhodnotiť hospodársky a kultúrny rozvoj Slovenského štátu ✓ konkretizovať postupné obmedzovanie práv a slobôd židovských spoluobčanov, ✓ zhodnotiť význam Slovenského národného povstania, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	totalitný režim židovský kódex deportácie odboj Slovenské národné povstanie

Rozdelený svet

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ rozpoznať vplyv bipolárneho sveta na každodenný život, ✓ nájsť prejavy odporu obyvateľstva vo východnom bloku, ✓ vystihnúť základné medzníky procesu európskej integrácie, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	OSN superveľmoci: USA, ZSSR železná opona, studená vojna hospodárske a vojenské bloky hrozba jadrovej vojny dekolonizácia, svet ako „globálna dedina“

Naskenované pomocou CamScanner

Československo za železnou oponou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ rozpoznať dôsledky februárového prevratu, ✓ zdokumentovať prejavy totality, ✓ identifikovať premeny vidieka a mesta, ✓ spracovať spomienky svedka augustových udalostí, ✓ zistiť konkrétne prejavy „normalizácie" v každodennom živote, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia,	Február, politické procesy znárodnenie, kolektivizácia, industrializácia Pražská jar „normalizácia" Charta 77, disident sviečková manifestácia, nežná revolúcia

Slovensko po roku 1989

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ identifikovať hlavné zmeny v Československu po roku 1989, ✓ určiť príčiny rozdelenia Českej a Slovenskej republiky, ✓ rozpoznať podoby spolužitia Čechov a Slovákov v 20. storočí, ✓ určiť výhody a nevýhody voľného pohybu osôb a tovaru v Európskej únii, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	parlamentná demokracia rozdelenie Československa, vznik Slovenskej republiky vstup Slovenskej republiky do NATO a Európskej únie

Naskenované pomocou CamScanner

Prierezové témy:
MUV – Multikultúrna výchova
MDV – Mediálna výchova
OSR – Osobnostný a sociálny rozvoj
ENV – Environmentálna výchova
OČZ – Ochrana života a zdravia
TPPZ – Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
RGV – Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Naskenované pomocou CamScanner

UČEBNÉ OSNOVY A ŠTANDARDY

PRE ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

NA EVANJELICKEJ ZÁKLADNEJ ŠKOLE, BRATISLAVA

ISCED 2

Nižšie sekundárne vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Predmet: Geografia
ISCED 2
2021

Naskenované pomocou CamScanner

GEOGRAFIA

Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme. Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehlbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom.

Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť.

Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i. Túto základnú kompetenciu podporujú i záujmy žiakov, nielen o svoje okolie, ich možnosť cestovať, pracovať s internetom a i.

Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebím, rastlinstvom, živočíšstvom, obyvateľmi a ich výtvormi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine. Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostanými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

Ciele predmetu v prepojení na kľúčové kompetencie

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny. Patria medzi ne:

- Používať a vedieť interpretovať mapy rôzneho druhu (automapy, mapy na internete, turistické mapy, tematické mapy a i.).
- Práca s informáciami o krajine ako časti Zeme (aj Zeme ako celku). Ich praktické využitie v bežnom živote a schopnosť vyhľadať a použiť ich pre praktické potreby (textové a dátové zdroje v tlačenej či digitálnej podobe). Získané poznatky systemizovať do oblastí fyzickej a humánnej geografie. Poznatky fyzickej geografie sú u oblasti prírodných charakteristík Zeme. Získané informácie využije žiak pri správnom pochopení vzniku a vývoji hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov – dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznať vplyv a účinok vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme umožnia ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami. To isté platí aj pri poznaní zákonitostí počasia v rôznych podnebných oblastiach sveta. V oblasti humánnej geografie vyučovanie sa zameriava na človeka na Zemi, na premeny , ktorými ovplyvnil krajinu Porozumieť premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek (vrátane kultúrnych aspektov). Zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (vývoj počtu obyvateľstva, rozvoja sídel, hospodárstva a i.).
- Pri vyučovaní geografie sa veľký dôraz kladie na literatúru ako zdroj, nielen učebnice ale ja odborné a populárnovedecké časopisy, ktoré prinášajú aktuálne informácie Podporujeme tým potrebu čítania u žiakov, správne porozumenie prečítaného a spracovanie a interpretáciu. Prvotné rozvíjanie čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov považujem za základné vyjadrovacie prostriedky geografie.

Naskenované pomocou CamScanner

- V obsahu geografie sa snažíme o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané

v spoločenských či prírodovedných disciplínach (história, biológia, geológia, fyzika, chémia, sociológia, filozofia). Vytvoriť ich prepojenie tak, aby vznikol komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta. V novom zameraní geografie, kladieme väčší dôraz na kultúru a charakteristiku kultúrnych prejavov ľudí v rôznych častiach sveta, preto prinášame aj väčšie prepojenie s hudobnou a výtvarnou výchovou.

- Rozvíjanie podnikateľských zručností žiaci získajú spracúvaním projektov. Žiaci sa naučia riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov a pod.

- Kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.

- Schopnosti a zručnosti získané štúdiom geografie využiť pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.).

Obsah vzdelávania

Hlavné témy, pokiaľ to ich charakter umožňuje, sú interpretované cez regióny. Bázou geografického vzdelávania je regionálna geografia, pričom poznatky z fyzickej a humánnej geografie sú zaradené priamo v regióne – krajine – kontinente či v oceáne, kde sa vyskytujú, čiže sú dominantné. Primeraná kombinácia všeobecných a konkrétnych regionálnych tém podnieti na kvalitnejšie sprostredkovanie a osvojenie geografických poznatkov, ktoré možno sumarizovať do okruhov (hlavných tém):

Zem ako planéta vo vesmíre

Získať poznatky o Zemi, tvare a jej pohyboch a uvedomiť si vplyv slnečnej energie ako základnej podmienky pre život ľudí. Riešiť problémové úlohy, vysvetliť zmeny v prírode počas roka, súvislosti vzniku podnebných a rastlinných pásiem s rozdielnym množstvom dopadajúceho slnečného žiarenia, ktoré je ovplyvnené tvarom Zeme.

Priestor na Zemi a jeho zobrazovanie

Používať mapy pri orientácii v teréne (turistické mapy, automapy, plány miest, tematické mapy).Vedieť sa orientovať na mapách – získavať a aplikovať z nich údaje v bežnom živote. Používať mapy pri získavaní informácií o danej lokalite. Vedieť nájsť mapu na internete a orientovať sa v nej, získavať informácie z dát.

Vzťah medzi zložkami krajiny

Vedieť vysvetliť prírodný charakter jednotlivých oblastí na Zemi, pochopiť fungovanie požiek krajiny v danej oblasti, porozumieť odlišnostiam krajiny a tomu prispôsobiť svoj život. V tejto téme sa maximálne uplatňuje systémový prístup a príčinno-následné vzťahy. Vplyv podnebia na povrch, na rastlinstvo a živočíšstvo, význam vody (činnosť rieky, jazerá a i.).

Vzťah medzi krajinou a človekom

Naskenované pomocou CamScanner

Posúdiť život človeka v priestore, tvorený vzájomnými vzťahmi medzi prírodou a spoločnosťou. Podmieňuje ho znalosť podmienok, ktoré príroda dáva človeku a ovplyvňuje ho. Zároveň uvedomenie si človeka, do akej miery môže využívať prírodu, aby prežil. Vznik chránených území, národných parkov. Využívanie prírodných zdrojov človekom.

Ľudia na Zemi a vzťahy medzi ľuďmi

Zhodnotiť rozmiestnenie obyvateľstva na Zemi, podmienky v jednotlivých častiach Zeme a ich vhodnosť pre život človeka, vzájomné ovplyvňovanie starých a nových kultúr, existenciu rôznych kultúr vedľa seba. Vzbudiť snahu zaujímať sa o kultúru ľudí žijúcich v rôznych oblastiach sveta, porozumieť jej a akceptovať hodnoty iných kultúr pri zachovaní svojej vlastnej identity ako predpoklad kvalitného reagovania na možné spolupráce.

Regióny Zeme

Komplexne hodnotiť regióny z hľadiska ich prírodných a kultúrnych a i. charakteristík, možností rozvoja, poznať miestny región, možnosti jeho rozvoja, byť schopný prispieť k rozvoju miestneho regiónu.

Rozdelenie obsahu do ročníkov v základnej škole

V 5. ročníku sú obsahom štúdia geografie základné zákonitosti, ktoré sú interpretované v praktickej rovine a poskytované motivačným spôsobom. Obsah učiva v ročníkoch 6. – 9. sa opiera o spoznávanie jednotlivých regiónov Zeme systémom od najvzdialenejších oblastí po najbližšie (nadväzuje na základy geografických poznatkov z vlastivedy). V úvode každého ročníka sú vstupné praktické témy, ktoré napomáhajú porozumieť vybranej problematike. Každý z regiónov je rozdelený na tri vzájomne previazané organické súčasti:

A) Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem.

B) Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)

C) Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne

Časová dotácia	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
ŠVP ISCED2	2	1	1	1	1
Evanjelická základná škola	2	1	1	1	1

Naskenované pomocou CamScanner

5. ročník

Počet hodín: 2 hodiny týždenne, ročne 66 hodín

Tematické celky:

II/5/1	Objavovanie Zeme a vesmíru	9 hodín
II/5/2	Povrch Zeme, svetadiely a oceány	8 hodín
II/5/3	Mapa a glóbus	12 hodín
II/5/4	Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda	20 hodín
II/5/5	Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek	10 hodín
II/5/6	Projekt	5 hodín
II/5/7	Záverečné opakovanie	2 hodiny

Obsahový štandard	**Výkonový štandard**	**Prierezové témy**
II/5/1 Objavovanie Zeme a vesmíru	**9 hodín**	
Planéta Zem, slnečná sústava, tvar Zeme, glóbus, obeh Zeme okolo Slnka, rotácia Zeme okolo osi, dôsledky rotácie a obehu, mesiac, mesačné fázy, príliv a odliv	o Opísať tvar Zeme podľa glóbusu. o Predviesť s glóbusom rotáciu Zeme okolo osi a obeh Zeme okolo Slnka. o Vysvetliť príčiny striedania dňa a noci a ako to súvisí s otáčaním Zeme okolo osi. o Poznať čas otočenia Zeme okolo osi a obehu okolo Slnka.	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – tvorba projektu na tému „Planéty Slnečnej sústavy" Osobnostný a sociálny rozvoj – spolupráca a komunikácia v skupine Environmentálna výchova- život vo vesmíre, umelé družice a ich využitie, kyslé dažde, ozónová diera, škodlivé látky v ovzduší
II/6/2 Povrch Zeme, svetadiely a oceány	**8 hodín**	
Svetadiely – Európa, Ázia, Afrika, Amerika, Austrália, Antarktída, kontinenty, oceány – Tichý oceán, Atlantický oceán, Indický oceán, Severný ľadový oceán Cesty objaviteľov do rôznych častí sveta (plavby K. Kolumba, F. Magalhaesa) Cesty objaviteľov do rôznych častí sveta (plavba J. Cooka a objavenie Austrálie) Cesty objaviteľov do rôznych častí sveta (objavenie polárnych oblastí, dobytie najvyššieho vrchu a najhlbšieho miesta na Zemi – E. Hillary, R. Amundsen, J. Piccard, D. Walsh) Oceány a moria Prielivy, prieplavy, zálivy Ostrovy a polostrovy	o Porovnať povrch Zeme v jednotlivých častiach (pologuliach) o Vymenovať a ukázať na mape a glóbuse oceány, svetadiely o Poznať základné pojmy –more, oceán, prieplav, prieliv, ostrov, polostrov	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti Osobnostný a sociálny rozvoj - spolupráca a komunikácia v skupine Environmentálna výchova- škvrny po ropných haváriách, zásahy človeka do prírody
II/5/3 Mapa a glóbus	**12 hodín**	

Naskenované pomocou CamScanner

Zemská os, severný pól, južný pól, rovník, severná pologuľa, južná pologuľa, geografická sieť súradníc, rovnobežky, poludníky, nultý poludník, dátumová hranica, obratník Raka, obratník Kozorožca, severný polárny kruh, južný polárny kruh, východná a západná pologuľa, svetové strany, geografická poloha, geografické súradnice. Orientácia na mape, čítanie mapy, získavanie údajov z mapy, zakresľovanie údajov do mapy. Legenda mapy- symboly, znaky. Mierka mapy – grafická.	○ Na glóbuse určiť zemskú os, severný a južný pól. ○ Schematicky zakresliť zemeguľu, vyznačiť na nej severný a južný pól a zemskú os. ○ Znázorniť obeh Zeme okolo Slnka pomocou glóbusu a podľa nákresu. ○ Určiť svetové strany na mape a v teréne. ○ Zdôvodniť vytvorenie geograf. siete a opísať ju. ○ Vysvetliť pojmy rovník, poludník a používať ich pri práci s mapou a glóbusom. ○ Na nákrese pomenovať časti Zeme: severná a južná pologuľa, západná a východná pologuľa. ○ Na glóbuse opísať priebeh rovnobežiek, poludníkov, rovníka, polárnych kruhov, obratníkov, nultého poludníka. ○ Opísať geografickú sieť. ○ Určiť polohu ľubovoľného miesta na mape geografickými súradnicami.	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti Osobnostný a sociálny rozvoj - spolupráca a komunikácia v skupine Environmentálna výchova- znečisťovanie prírody a vplyv na podnebie
II/5/4 Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda 20 hodín		
Stavba Zeme Pohoria a ich vznik, nížiny, náhorné plošiny, sopky, panvy, priekopové prepadliny Zemetrasenie Tsunami Sopečná činnosť Voda na pevnine – rieky, jazerá, umelé vodné nádrže Činnosť riek Ľadovce a ich činnosť Činnosť vetra Krajina Typy krajín na Zemi Dažďové lesy Savana Púšte Subtropické krajiny Stepi Lesy mierneho pásma Tundry a polárne krajiny Vysoké pohoria	○ Odlíšiť nížiny a vysočiny. ○ Určiť na mape vybraté povrchové celky a opísať ich polohu. ○ Poznať názvy najvyšších vrchov pohorí a vedieť ich porovnať podľa výšky. ○ Porozprávať zaujímavosti o nebezpečenstvách vysokých pohorí. ○ Opísať pohyb zemských krýh, vysvetliť ako vzniká pohorie, sopka, sopečná činnosť, zemetrasenie. ○ Určiť na mape sopečné oblasti, najvyššie položenú náhornú plošinu na svete, najvyššie pohorie na svete, oblasti zemetrasení a opísať ich výnimočnosť. ○ Určiť na mape sopečný pás a oblasti sveta, ktoré sú najviac ohrozené. ○ Vysvetliť ako pôsobia voda a vietor na zemský povrch. ○ Na základe príkladov porovnať oblasti na Zemi podľa rastlinstva.	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti Osobnostný a sociálny rozvoj - spolupráca a komunikácia v skupine Environmentálna výchova- znečisťovanie prírody a vplyv na podnebie
II/5/5 Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek 10 hodín		
Sídla na Zemi – dediny, mestá Vybrané veľkomestá sveta	○ Vysvetliť rozdiel medzi dedinou a mestom ○ Vedieť ukázať na mape najväčšie mestá sveta	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti Osobnostný a sociálny rozvoj - spolupráca a komunikácia v

Naskenované pomocou CamScanner

Pamiatky UNESCO	○ Pozná najvýznamnejšie kultúrne a technické pamiatky UNESCO	skupine nvironmentálna výchova- znečistenie vo veľkomestách Regionálna výchova

Naskenované pomocou CamScanner

6. ročník

Počet hodín: 1 hodiny týždenne, ročne 33 hodín

Tematické celky:

II/7/1	**Afrika**	15 hodín
II/7/2	**Ázia**	18 hodín

Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
II/7/1 **Afrika**	13 hodín	
Poloha a rozloha Afriky, poloha určená geografickými súradnicami, poloha vzhľadom na zemské pologule, vzhľadom na ostatné svetadiely a oceány (Atlantický a Indický) , lokalizácia pojmov na mape - rovník, obratník Raka, obratník Kozorožca, nultý poludník, členitosť pobrežia – okrajové moria (Stredozemné, Červené), zálivy (Guinejský, Malá a Veľká Syrta), prielivy (Mozambický, Gibraltársky), prieplav (Suezsky), polostrov (Somálsky), ostrov (Madagaskar)	Žiak • vie určiť na mape polohu Afriky pomocou geografických súradníc • vie určiť na mape polohu Afriky vzhľadom na zemské pologule, vzhľadom na ostatné svetadiely a oceány • vie charakterizovať horizontálnu členitosť Afriky • vie ukázať na mape polostrovy a ostrovy, zálivy, moria • vie porovnať rozlohu Afriky s rozlohou ostatných svetadielov • vie schematicky zakresliť polohu Afriky do slepej mapy vzhľadom na geografické súradnice • vie zakresliť pojmy týkajúcich sa Afriky do slepej mapy	dopravná výchova, environmentálna výchova, multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, rozvoj prezentačných schopností
Povrchové celky – pohoria (Atlas, Kilimandžáro, Dračie vrchy, Etiópska vysočina), zníženiny (Konžská panva, Východoafrická priekopová prepadlina) , náhorné plošiny, púšte (Sahara, Kalahari, Namib), nerastné suroviny	Žiak • vie charakterizovať vertikálnu členitosť Afriky • pozná najvyššie pohoria a najnižšie položené miesta • vie sa orientovať na mape Afriky vie používať rôzne informačné a komunikačné zdroje a prostriedky	

Naskenované pomocou CamScanner

Podnebie, faktory ovplyvňujúce podnebie: morské prúdy (Guinejský, Benguelský, Monzúnový), geografická šírka a dĺžka, prúdenie vetrov (pasáty, monzúny), nadmorská výška, podnebné pásma v Afrike, snežná čiara	Žiak • vie určiť a ukázať na mape rozloženie podnebných pásiem podľa geografickej šírky • vie zdôvodniť pásmovitosť podnebia v závislosti od podnebných činiteľov • vie vysvetliť prúdenie pasátov a monzúnov, ich charakteristické vlastnosti a vplyv na podnebie • pozná vplyv pasátov na vznik Sahary, vplyv monzúnov na východnú a južnú Afriku • pozná najdaždivejšie a najsuchšie miesta v Afriky	
Úmorie (Atlantický, Indický oceán), bezodtoková oblasť, rieky (Níl, Kongo, Senegal, Gambia, Volta, Okavango, Zambezi, Niger, Zambezi, Limpopo), jazerá (Viktóriino,Tanganika, Malawi, Rudolfovo, Kivu, Čadské), Viktóriine vodopády, podzemná voda, oázy, vádí, dĺžka toku a prietok	Žiak • vie určiť na mape úmoria, ku ktorým patria rieky Afriky • chápe príčiny vzniku bezodtokových oblastí • vie určiť na mape toky vybraných riek a porovnať ich podľa dĺžky • vie určiť na mape jazerá a vodopády • vie charakterizovať pojmy oázy a vádí • chápe význam riek a jazier pre človeka	
Typy krajín v Afrike (tropické lesy, savany, púšte, subtropické krajiny), typické pôdy, rastliny a zvieratá pre jednotlivé typy krajín, Sahel, výškové stupne rastlinstva, národné parky (Serengeti, Krugerov a Tsavo)	Žiak • vie určiť podľa mapy rozloženie typov krajín v Afrike • vie vysvetliť ako súvisí rozloženie typov krajín s podnebnými pásmami • pozná typické pôdy, rastliny a zvieratá pre jednotlivé typy krajín • chápe príčinu vzniku výškovej stupňovitosti rastlinstva • vie určiť polohu národných parkov	
Prirodzený prírastok, príčiny vysokého prirodzeného prírastku a vysokej úmrtnosti, hustota osídlenia (riedko a husto osídlené oblasti), podiel mestského a vidieckeho obyvateľstva, štruktúra obyvateľstva podľa rás a náboženstva, národnostná štruktúra, náboženské a národnostné spory	Žiak • vie charakterizovať vývoj počtu obyvateľstva • vie charakterizovať rozmiestnenie obyvateľstva • pozná husto a riedko osídlené oblasti • chápe príčiny nerovnomerného osídlenia vie na mape lokalizovať najvýznamnejšie mestá • vie charakterizovať štruktúru obyvateľstva podľa rás a náboženstva, národnostnú štruktúru	

Naskenované pomocou CamScanner

	• pozná príčiny náboženských a národnostných sporov	
Analýza hospodárskych činností (priemysel, poľnohospodárstvo, ťažba dreva, doprava, služby), nerastné suroviny (ropa, zemný plyn, diamanty), plantáže, safari	Žiak • chápe príčiny slabého hospodárskeho rozvoja afrických krajín • pozná najvýznamnejšie nerastné suroviny ťažené v Afrike • vie charakterizovať poľnohospodárstvo afrických krajín (vedúce plodiny plantáží) • vie určiť priemyselne najrozvinutejšie oblasti Afriky • vie charakterizovať dopravu Afriky, chápe príčiny slabého rozvinutia dopravy, prevládajúce druhy dopravy • chápe príčiny slabého rozvoja služieb a význam cestovného ruchu pre niektoré africké krajiny	
Všeobecná analýza oblastí Afriky – príroda, obyvateľstvo, hospodárstvo	Žiak • pomocou mapy vie popísať prírodné pomery jednotlivých oblastí Afriky • vie stručne charakterizovať obyvateľstvo a hospodárske pomery jednotlivých oblastí Afriky • vie lokalizovať hospodársky najvyspelejšie regióny a charakterizovať cestovný ruch • vie na mape lokalizovať vybrané štáty a mestá	
II/7/3	**Ázia**	**16 hodín**
Poloha a rozloha Ázie, poloha určená geografickými súradnicami, poloha vzhľadom na zemské pologule, vzhľadom na ostatné svetadiely a oceány (Atlantický, Tichý, Severný ľadový a Indický), lokalizácia pojmov na mape - rovník, obratník, 360-ty poludník, dátumová hranica, členitosť pobrežia – okrajové moria (Východosibírske, Ochotské, Japonské, Východočínske, Žlté, Juhočínske, Arabské, Čierne, Stredozemné), zálivy (Bengálsky, Perzský), prielivy (Beringov), prieplav (Suezský), úžiny (Bospor	Žiak • vie určiť na mape polohu Ázie pomocou geografických súradníc • vie určiť na mape polohu Ázie vzhľadom na zemské pologule, vzhľadom na ostatné svetadiely a oceány • vie charakterizovať horizontálnu členitosť Ázie • vie ukázať na mape polostrovy a ostrovy, zálivy, moria • vie porovnať rozlohu Ázie s rozlohou ostatných svetadielov • vie schematicky zakresliť polohu Ázie do slepej mapy vzhľadom na geografické súradnice • vie zakresliť pojmy týkajúcich sa Ázie do slepej mapy	environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova, rozvoj prezentačných schopností

Naskenované pomocou CamScanner

a Dardanely) polostrovy (Arabský, Predná India, Zadná India, Malajský, Malá Ázia, Kamčatský, Kórejský), ostrovy (Filipíny, Japonské ostrovy, Veľké Sundy, Cejlón, Cyprus)		
Povrchové celky Ázie – pohoria (Himaláje - Mount Everest, Pamír, Ťanšan, Altaj Karakoram, Kaukaz, Ural), sopečná činnosť – sopky, zemetrasenia, nížiny (Západosibírska, Indogangská, Mezopotámska a Veľká čínska nížina) , náhorné plošiny (Tibetská, Dekanská), púšte JZ Ázie (Rub´al-Khali, Gobi), nerastné suroviny (ropa, zemný plyn, železná ruda, uhlie, diamanty)	Žiak • vie charakterizovať vertikálnu členitosť Ázie • pozná najvyššie pohoria a najnižšie položené miesta • vie sa orientovať na mape Ázie • pozná najvýznamnejšie nerastné suroviny ťažené v Ázii • vie používať rôzne informačné a komunikačné zdroje a prostriedky	
Podnebie, faktory ovplyvňujúce podnebie: morské prúdy, geografická šírka a dĺžka, oceánsky a kontinentálny typ podnebia, prúdenie vetrov (pasáty, monzúny – letný a zimný), nadmorská výška, podnebné pásma v Ázii, snežná čiara, tajfún	Žiak • vie určiť a ukázať na mape rozloženie podnebných pásiem podľa geografickej šírky • vie zdôvodniť pásmovitosť podnebia v závislosti od podnebných činiteľov • vie charakterizovať rozdiely medzi oceánskym a kontinentálnym typom podnebia • vie vysvetliť prúdenie pasátov a monzúnov, ich charakteristické vlastnosti a vplyv na podnebie • pozná vplyv pasátov na vznik púští, vplyv monzúnov v juhovýchodnej Ázii • pozná najdaždivejšie a najsuchšie miesta v Ázie • chápe ničivé dôsledky tajfúnov	
Úmorie (Atlantický, Severný ľadový, Tichý, Indický oceán), bezodtoková oblasť, rieky (Ob, Jenisej, Amur, Lena, Jang-c´tiang, Žltá, Mekong, Indus, Eufrat a Tigris, Amudarja a Syrdarja), jazerá (Kaspické more, Bajkal, Aralské, Mŕtve more)	Žiak • vie určiť na mape úmoria, ku ktorým patria rieky Ázie • vie určiť na mape toky vybraných riek a porovnať ich podľa dĺžky • chápe príčiny vzniku bezodtokových oblastí • vie určiť na mape jazerá • chápe význam riek a jazier pre človeka	

Naskenované pomocou CamScanner

Typy krajín v Ázii (dažďové a monzúnové lesy, savany, púšte a polopúšte, subtropické krajiny, krajiny miernego pásma - tajga, tundry, polárne krajiny), typické pôdy, rastliny a zvieratá pre jednotlivé typy krajín, výškové stupne rastlinstva, národné parky (Nagarmatha)	Žiak • vie určiť podľa mapy rozloženie typov krajín v Ázii • vie vysvetliť ako súvisí rozloženie typov krajín s podnebnými pásmami • pozná typické pôdy, rastliny a zvieratá pre jednotlivé typy krajín • chápe príčinu vzniku výškovej stupňovitosti rastlinstva • vie určiť polohu národných parkov	
Najľudnatejšie krajiny sveta (Čína, India), prirodzený prírastok, príčiny vysokého prirodzeného prírastku a vysokej úmrtnosti, hustota osídlenia (riedko a husto osídlené oblasti), podiel mestského a vidieckeho obyvateľstva, najväčšie mestá sveta (Tokio, Bombaj, Šanghaj, Dillí, Peking, Soul), štruktúra obyvateľstva podľa rás a náboženstva, národnostná štruktúra (najpočetnejšie národy), náboženské a národnostné spory	Žiak • vie charakterizovať vývoj počtu obyvateľstva • vie charakterizovať rozmiestnenie obyvateľstva • pozná husto a riedko osídlené oblasti • chápe príčiny nerovnomerného osídlenia • vie analyzovať podiel mestského a vidieckeho obyvateľstva v jednotlivých oblastiach • vie charakterizovať štruktúru obyvateľstva podľa rás a náboženstva, národnostnú štruktúru • pozná príčiny náboženských a národnostných sporov • vie na mape lokalizovať najvýznamnejšie mestá	
Analýza hospodárskych činností (priemysel, poľnohospodárstvo, ťažba dreva, doprava, služby), nerastné suroviny (ropa, zemný plyn, diamanty), ornosové polia	Žiak • chápe príčiny slabého hospodárskeho rozvoja ázijských krajín • pozná najvýznamnejšie nerastné suroviny ťažené v Ázii • vie charakterizovať poľnohospodárstvo ázijských krajín (vedúce plodiny a chov) • vie určiť priemyselne najrozvinutejšie oblasti Ázie • vie charakterizovať dopravu Ázie, chápe príčiny slabého rozvinutia dopravy, prevládajúce druhy dopravy • chápe príčiny slabého rozvoja služieb a významu cestovného ruchu pre niektoré ázijské krajiny	
Všeobecná analýza oblasti Ázie – príroda, obyvateľstvo, hospodárstvo	Žiak • pomocou mapy vie popísať prírodné pomery jednotlivých oblastí Ázie	

Naskenované pomocou CamScanner

	• vie stručne charakterizovať obyvateľstvo a hospodárske pomery jednotlivých oblastí Ázie • vie lokalizovať hospodársky najvyspelejšie regióny a charakterizovať cestovný ruch • vie na mape lokalizovať vybrané štáty a mestá	

Naskenované pomocou CamScanner

7. ročník

Počet hodín: 1 hodiny týždenne, ročne 33 hodín

Tematické celky:

II/8/1	Fyzicko- geografické pomery Európy	5 hodín
II/8/2	Socio-ekonomické pomery Európy	2 hodín
II/8/3	Oblasti Európy	26 hodín

Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
II/8/1 **Fyzicko-geografické pomery Európy**		**5** hodiny
Rozloha, poloha Európy vzhľadom na pologule, na svetadiely a oceány, horizontálna členitosť pobrežia (ostrovy, súostrovia, polostrovy, zálivy, okrajové moria, prielivy), povrch (pohoria, nížiny, podnebie a počasie (klimatické faktory, podnebné pásma), vodstvo (úmoria, rieky, jazerá, podzemná voda, prieplavy), pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo (typy krajín)	Žiak: • vie charakterizovať polohu Európy • na základe polohy pomocou mapy vie určiť prírodné podmienky svetadielu (povrch, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo) • vie vymenovať a lokalizovať na mape najdôležitejšie javy a procesy prebiehajúce v prírode • chápe nutnosť ochrany životného prostredia	Rozvoj prezentačných schopností, rozvoj práce s mapou a orientácia na mape, regionálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova
II/8/2 **Socio-ekonomické pomery Európy**		**2** hodiny
Obyvateľstvo (hustota osídlenia, národnostná štruktúra, podiel vidieckeho a mestského obyvateľstva, emigrácia) Osídlenie (mestá, veľkomestá, konurbácia)	Žiak • vie charakterizovať obyvateľstvo podľa hustoty zaľudnenia, národnostnej štruktúry • chápe problémy emigrácie • vie charakterizovať osídlenie jednotlivých oblastí	
II/8/3 **Oblasti Európy**		**26 hodín**

Naskenované pomocou CamScanner

Všeobecné geografické pomery Strednej Európy Slovensko, Česko Poľsko, Maďarsko Rakúsko Švajčiarsko a Lichtenštajnsko Nemecko Všeobecné geografické pomery Západnej Európy Francúzsko , Krajiny Beneluxu, Veľká Británia a Írsko Všeobecné geografické pomery Severnej Európy Dánsko a Island, Nórsko, Švédsko, Fínsko, Pobaltské štáty Všeobecné geografické pomery Južnej Európy Španielsko a Portugalsko, Taliansko, Grécko Všeobecné geografické pomery Juhovýchodnej Európy Albánsko, Macedónsko, Juhoslávia, Bosna a Hercegovina, Chorvátsko a Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko Všeobecné geografické pomery Východnej Európy Ukrajina, Bielorusko, Moldavsko, Rusko	Žiak • vie základné vedomosti o regiónoch Európy, ich fyzickogeografickú a socio-ekonomickú charakteristiku • pozná najvýznamnejšie mestá • vie jednotlivé geografické pojmy lokalizovať na mape • vie analyzovať prírodu a obyvateľstvo v jednotlivých štátoch	Rozvoj prezentačných schopností, environmentálna výchova, rozvoj práce s mapou a orientácia na mape, regionálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj

Naskenované pomocou CamScanner

8. ročník

Počet hodín: 1 hodiny týždenne, ročne 33 hodín

Tematické celky:

II/8/1	Poloha a rozloha SR	1 hodina
II/8/2	Prírodné pomery	8 hodín
II/8/3	Obyvateľstvo a sídla	2 hodiny
II/8/4	Hospodárstvo	4 hodiny
II/8/5	Oblasti Slovenska	17 hodín

Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
II/9/1 **Poloha a rozloha SR**	**1 hodina**	
Osídľovanie územia Slovenska, štátne zriadenia na území SR, vznik SR, poloha v rámci Európy - výhody a nevýhody, geografická poloha, rozloha SR Geologický vývoj, geologická stavba, geologické jednotky, horninové zloženie Podnebie, počasie, klimatické faktory, podnebné oblasti, ekologické problémy – znečisťovanie ovzdušia Pôda, pôdne typy a druhy, význam pôdy	Žiak • pozná základné poznatky o histórii a vzniku štátu • vie určiť polohu štátu zemepisnými súradnicami a podľa fyzickogeografických kritérií • chápe význam polohy štátu vzhľadom na európske štáty • vie porovnať rozlohu štátu medzi európskymi krajinami • vie popísať geologický vývoj na našom území • pozná základné poznatky o geologickom zložení územia SR • vie rozčleniť územie SR na jednotlivé geologické jednotky • pozná horniny tvoriace jednotlivé geologické jednotky • chápe vplyv klimatických faktorov na podnebie • pozná podnebné oblasti SR a vie ich charakterizovať • vie rozdiel medzi podnebím a počasím • chápe ekologické problémy so znečisťovaním ovzdušia • vie charakterizovať jednotlivé pôdne typy a druhy • chápe význam pôdy pre človeka • chápe ekologické problémy so znečisťovaním pôdy	regionálna výchova, environmentálna výchova, regionálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, rozvoj prezentačných schopností
II/9/2 Prírodné pomery	8 hodín	

Naskenované pomocou CamScanner

Geologický vývoj, geologická stavba, geologické jednotky, horninové zloženie Reliéf, činnosť vody, vetra, ľadovca, človeka, modelovanie povrchu, erózia, geomorfologické členenie územia SR Podnebie, počasie, klimatické faktory, podnebné oblasti, ekologické problémy – znečisťovanie ovzdušia Vodstvo, úmorie, povodie, hlavné európske rozvodie, rieky, jazerá, umelé vodné nádrže, podzemná voda, krasová voda, minerálne a termálne pramene, znečisťovanie vody Pôda, pôdne typy a druhy, význam pôdy Vegetačné stupne, oblasti živočíšstva, endemity, relikty, ochrana prírody, chránené územia národné parky	Žiak • vie popísať geologický vývoj na našom území • pozná základné poznatky o geologickom zložení územia SR • vie rozčleniť územie SR na jednotlivé geologické jednotky • pozná horniny tvoriace jednotlivé geologické jednotky • pozná vplyv jednotlivých geomorfologických faktorov na modelovanie reliéfu územia SR • pozná jednotlivé typy reliéfu • vie začleniť jednotlivé povrchové celky do geomorfologických jednotiek • chápe vplyv klimatických faktorov na podnebie • pozná podnebné oblasti SR a vie ich charakterizovať • vie rozdiel medzi podnebím a počasím • chápe ekologické problémy so znečisťovaním ovzdušia • vie charakterizovať vodstvo na území SR • pozná hlavné povodia riek • vie ich ukázať na mape • pozná najvýznamnejšie jazerá a umelé vodné nádrže • chápe význam podzemnej vody, krasovej vody, minerálnych a termálnych prameňov pre človeka • chápe ekologické problémy so znečisťovaním vody • vie charakterizovať jednotlivé pôdne typy a druhy • chápe význam pôdy pre človeka • chápe ekologické problémy so znečisťovaním pôdy • pozná vegetačné stupne rastlinstva a oblasti živočíšstva na území SR • chápe dôležitosť ochrany prírodných spoločenstiev • vie vymenovať a lokalizovať na mape NP	environmentálna výchova, dopravná výchova, regionálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, prezentačné schopnosti, mediálna výchova
II/9/3	Obyvateľstvo a sídla	2 hodiny

Naskenované pomocou CamScanner

História osídlenia, prirodzený prírastok, hustota, vekové zloženie obyvateľstva, národnostné a náboženské zloženie Sídlo, vidiecke, mestské, funkcie sídel, rozptýlené osídlenie	Žiak • vie popísať históriu vývoja osídlenia • vie charakterizovať hustotu osídlenia • pozná vekové zloženie obyvateľstva, národnostné a náboženské zloženie • vie rozdiel medzi vidieckym a mestským sídlom • pozná najvýznamnejšie mestá a vie ich lokalizovať na mape	
II/9/4	**Hospodárstvo**	**4 hodiny**
Hospodárstvo, odvetvia hospodárstva, vývoj, priemysel, priemyselné odvetvia, ich význam pre človeka	Žiak • pozná základné poznatky o hospodárskych odvetviach • chápe vzťahy medzi prírodnými podmienkami a lokalizáciou hospodárskych odvetví • vie charakterizovať priemysel v SR • pozná najvýznamnejšie priemyselné odvetvia a oblasti koncentrácie • pozná produkty priemyselnej výroby v SR	dopravná výchova, environmentálna výchova, regionálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, rozvoj prezentačných schopností
Poľnohospodárstvo, rastlinná a živočíšna výroba, technické plodiny, lesné a vodné hospodárstvo	Žiak • pozná základné poznatky o poľnohospodárskych odvetviach • chápe vzťahy medzi prírodnými podmienkami a lokalizáciou poľnohospodárskych odvetví • vie charakterizovať vedúce plodiny v jednotlivých podnebných oblastiach • pozná oblasti koncentrácie • pozná produkty poľnohospodárskej výroby v SR • vie stručne charakterizovať lesné a vodné hospodárstvo	
Druhy dopravy a ich charakteristika, význam pre človeka, ekologické problémy Cestovný ruch, služby – zdravotníctvo, školstvo, veda, kultúra, šport, zahraničný obchod	Žiak • vie stručne charakterizovať jednotlivé druhy dopravy • chápe význam dopravy pre človeka • vie stručne charakterizovať jednotlivé druhy služieb • chápe dôležitosť služieb pre človeka	
II/9/5	**Oblasti Slovenska**	**17 hodín**

Naskenované pomocou CamScanner

Administratívna členenie SR, kraje, okresy, hlavné mesto, prírodné pomery	Žiak • pozná administratívne členenie SR • vie ukázať kraje a krajské mestá na mape • vie stručne charakterizovať fyzicko-geografické pomery Bratislavy ako miestnej krajiny	environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, regionálna výchova, rozvoj prezentačných schopností
Komplexná geografická charakteristika jednotlivých oblastí, najvýznamnejšie sídla a pamiatky, Bratislava – hlavné mesto, kraje SR – Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Prešovský, Košický	Žiak • vie charakterizovať fyzicko-geografické a ekonomické pomery jednotlivých oblastí • chápe vzájomnú závislosť medzi prírodnými a ekonomickými pomermi • pozná najvýznamnejšie sídla, prírodné a kultúrne pamiatky • vie ich lokalizovať na mape	

Naskenované pomocou CamScanner

9. ročník

Počet hodín: 1 hodiny týždenne, ročne 33 hodín

Tematické celky:

II/6/1	Austrália a Oceánia, Tichý oceán, polárne oblasti	15 hodín
II/6/2	Amerika	18 hodín

Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
II/6/1 Planéta Zem	**5 hodín**	
Pohyby litosferických dosiek, oceánska kôra, kontinentálna kôra, sopečná činnosť, sopky (Sv. Helena, Chimborazo, Popocatépetl, Citlaltépetl, Cotopaxi, Aconcagua, Nevado del Ruiz), zemetrasenia, poruchy zemskej kôry, zlom San Andreas	Žiak • chápe príčiny vzniku sopečnej činnosti a zemetrasenia na americkom svetadiely • pozná jednotlivé časti sopky • chápe pojmy oceánska a kontinentálna doska a pohyby litosferických dosiek • vie vyhľadať na mape najvýznamnejšie sopky Ameriky • chápe problémy súvisiace so sopečnou činnosťou a zemetrasením	regionálna výchova, environmentálna výchova, multikultúrna výchova, ochrana života a zdravia
Počasie, meteorológia, podnebie (klíma), základné charakteristiky podnebia - teplota a zrážky, podnebné (klimatické) pásma, teplé (tropické) pásmo, mierne pásmo, studené (polárne) pásmo, klimatické faktory ovplyvňujúce podnebné pásma - zemepisná šírka, pravidelné prúdenie vzduchu – monzúny, pasáty, západné a východné vetry, morské prúdy – teplé (Golfský) a studené (Labradorský), vzdialenosť od pobrežia – oceánske a kontinentálne podnebie, nadmorská výška, klimadiagram, ekologické problémy	Žiak • pozná základné charakteristické znaky jednotlivých podnebných pásiem • chápe, ako klimatické faktory ovplyvňujú podnebné pásma • pozná príčiny prúdenia pravidelných vetrov • vie lokalizovať podnebné pásma na Zemi • pozná príčiny vzniku oceánskeho a kontinentálneho podnebia a vie ich charakterizovať • pozná pojem klimadiagram a vie ho analyzovať • chápe globálne zmeny klímy a ich negatívny vplyv na ľudstvo	environmentálna výchova, multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravia

Naskenované pomocou CamScanner

Typy krajín mierneho pásma, trávnaté spoločenstvo – stepi (puszta), pampy, prérie, lesy mierneho pásma – listnaté, zmiešané a ihličnaté lesy (tajga), základné charakteristiky jednotlivých typov a oblasti ich rozšírenia na Zemi, ekologické problémy	Žiak • pozná základné charakteristické znaky jednotlivých typov krajín a chápe príčiny ich vzniku • pozná oblasti ich výskytu na Zemi • chápe ekologické problémy krajín mierneho pásma	environmentálna výchova, multikultúrna výchova
Vysokohorské oblasti obývané človekom, ekonomické aktivity ľudí vo vysokohorských oblastiach – chov zvierat, baníctvo, domáca výroba, cestovný ruch	Žiak • chápe vplyv prírodných podmienok na život ľudí vo vysokých pohoriach • pozná najvýznamnejšie ekonomické aktivity ľudí vo vysokohorských oblastiach • vie určiť turisticky atraktívne vysokohorské oblasti • chápe výhody a nevýhody života vo vysokých pohoriach	regionálna výchova, environmentálna výchova, ochrana života a zdravia
II/6/2 Austrália a Oceánia, Tichý oceán, polárne oblasti	**12 hodín**	
Poloha a rozloha Austrálie, poloha určená geografickými súradnicami, poloha vzhľadom na zemské pologule, vzhľadom na ostatné svetadiely a oceány (Tichý, Indický) , lokalizácia pojmov na mape – rovník, obratník Kozorožca, 360-tý poludník, členitosť pobrežia – okrajové moria, zálivy, polostrovy, ostrov (Tasmánia), Veľká koralová bariéra	Žiak • vie vysvetliť vznik názvu Austrálie • vie určiť na mape polohu Austrálie pomocou geografických súradníc • vie určiť na mape polohu Austrálie vzhľadom na zemské pologule, vzhľadom na ostatné svetadiely a oceány • vie charakterizovať horizontálnu členitosť Austrálie • vie ukázať na mape polostrovy a ostrovy, zálivy, moria • vie porovnať rozlohu Austrálie s rozlohou ostatných svetadielov • vie schematicky zakresliť polohu Austrálie do slepej mapy vzhľadom na geografické súradnice • vie zakresliť pojmy týkajúcich sa Austrálie do slepej mapy	dopravná výchova, environmentálna výchova, multikultúrna výchova
Povrchové celky – pohoria (Veľké predelové vrchy, Austrálske Alpy), plošiny, púšte, nerastné suroviny	Žiak • vie charakterizovať vertikálnu členitosť Austrálie • pozná najvyššie pohoria • vie vysvetliť príčinu vzniku vysokých pohorí na východe Austrálie • vie sa orientovať na mape Austrálie	

Naskenované pomocou CamScanner

	• vie používať rôzne informačné a komunikačné zdroje a prostriedky	
Podnebie, faktory ovplyvňujúce podnebie: morské prúdy, geografická šírka a dĺžka, prúdenie vetrov (pasáty), nadmorská výška, podnebné pásma v Austrálie, úmorie (Tichý, Indický oceán), bezodtoková oblasť, rieky (Murray, Darling), jazero (Eyrovo), podzemná voda – artézska voda, creek	Žiak • vie určiť a ukázať na mape rozloženie podnebných pásiem podľa geografickej šírky • vie zdôvodniť pásmovitosť podnebia v závislosti od podnebných činiteľov • vie vysvetliť prúdenie pasátov, ich charakteristické vlastnosti a vplyv na podnebie • vie analyzovať klimadiagramy jednotlivých miest Austrálie • uvedomuje si dôsledky nedostatku zrážok na život človeka a jeho hospodárske aktivity • vie určiť na mape úmoria, ku ktorým patria rieky Austrálie • chápe príčiny vzniku bezodtokových oblastí • vie určiť na mape toky vybraných riek • vie určiť na mape jazerá • vie charakterizovať pojmy creek a artézske panvy • chápe význam riek a jazier pre človeka	
Typy krajín v Austrálie (tropické lesy, savany – scrub, púšte, subtropické krajiny), typické pôdy, rastliny a zvieratá pre jednotlivé typy krajín, národné parky, endemity (vačkovce – koala, kengura, vombat), ježura, vtákopysk, pes dingo, kazuár, pštros emu, papapájovec vlnkovaný), eukalyptus	Žiak • vie určiť podľa mapy rozloženie typov krajín v Austrálie • vie vysvetliť ako súvisí rozloženie typov krajín s podnebnými pásmami • pozná typické pôdy, rastliny a zvieratá pre jednotlivé typy krajín • vie charakterizovať pojmy scrub, endemit • vie určiť polohu národných parkov	

Naskenované pomocou CamScanner

Objavitelia Austrálie – J. Cook, pôvodné obyvateľstvo – aborigéni, prisťahovalectvo, hustota osídlenia (riedko a husto osídlené oblasti), podiel mestského a vidieckeho obyvateľstva, štruktúra obyvateľstva podľa rás, národnostná štruktúra, vplyv prírodných podmienok na život človeka, štátne zriadenie (federatívny štát – 6 zväzových republík a 2 federálne teritória), Britské spoločenstvo národov	Žiak • vie charakterizovať vývoj osídľovania Austrálie a počtu obyvateľstva • vie charakterizovať spôsob života aborigénov • vie charakterizovať rozmiestnenie obyvateľstva • chápe príčiny nerovnomerného osídlenia • pozná husto a riedko osídlené oblasti • vie charakterizovať štruktúru obyvateľstva podľa rás a národnostnú štruktúru • pozná vplyv prírodných podmienok na život človeka • vie na mape lokalizovať najvýznamnejšie mestá • chápe federatívne usporiadanie štátu a jeho členstvo v Britskom spoločenstve národov	environmentálna výchova, multikultúrna výchova, environmentálna výchova
Analýza hospodárskych činností (priemysel, poľnohospodárstvo, ťažba dreva, doprava, služby), nerastné suroviny (uhlie, ropa, zemný plyn, diamanty, železná ruda, mangán, farebné kovy)	Žiak • chápe negatívny vplyv prírodných podmienok na rozvoj poľnohospodárstva • vie charakterizovať poľnohospodárstvo (vedúce plodiny plantáží) a živočíšnu výrobu ako dominujúcu časť poľnohospodárstva • pozná najvýznamnejšie nerastné suroviny ťažené v Austrálii a vie vyhľadať na mape najvýznamnejšie oblasti ich ťažby • vie určiť priemyselne najrozvinutejšie oblasti Austrálie • vie charakterizovať dopravu Austrálie, prevládajúce druhy dopravy	
Analýza environmentálnych problémov Austrálie – stenčovanie ozónovej vrstvy, nepôvodné organizmy, nedostatok vody, rozširovanie púští, požiare	Žiak • chápe vplyv prírodných podmienok na život človeka • chápe dôsledky neuváženého vypustenia nepôvodných živočíchov na území Austrálie a negatívny vplyv extrémov počasia	Multikultúrna výchova, environmentálna výchova, ochrana života a zdravia
Poloha a rozloha Tichého oceánu, členitosť pobrežia, využitie človekom, plankton, cunami	Žiak • vie charakterizovať polohu oceánu vzhľadom na kontinenty a zemské pologule • pomocou mapy vie charakterizovať členitosť pobrežia, ukázať	environmentálna výchova, multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj

Naskenované pomocou CamScanner

	najvýznamnejšie moria, polostrovy, ostrovy • vie porovnať rozlohu s jednotlivými oceánmi • chápe význam Tichého oceánu na klímu Zeme • vie poukázať na význam oceánu pre človeka • vie na mape lokalizovať najvýznamnejšie oblasti lovu rýb • pozná geologickú stavbu dna oceánov a jej dôsledky (sopečná činnosť a zemetrasenia) • chápe príčiny vzniku vĺn – cunami a ich ničivé dôsledky na pobrežie priľahlých kontinentov	
Poloha Oceánie, rozdelenie – Melanézia, Mikronézia a Polynézia, všeobecno-geografická charakteristika oblastí Oceánie – príroda, obyvateľstvo, hospodárstvo, ostrov Nová Guinea, Nový Zéland – charakteristika štátu (povrch - Južné Alpy, fjordy, pôvodné obyvateľstvo – Maori, mestá – Wellington, Auckland, hospodárstvo – chov oviec), súostrovia – Havajské ostrovy, Mariány	Žiak • pomocou mapy vie popísať prírodné pomery jednotlivých oblastí Oceánie • vie stručne charakterizovať obyvateľstvo a hospodárske pomery Nového Zélandu • vie lokalizovať najvýznamnejšie mestá • vie na mape lokalizovať vybrané ostrovy a súostrovia	
Polárne oblasti – Antarktída, Arktída, polárna noc a deň, pevninský ľadovec, význam polárnych oblastí pre ľudstvo (výskum, zásoby vody a nerastných surovín), živočíšstvo (tulene, tučniaky, albatrosy, veľryby), Grónsko, pôvodné obyvateľstvo Inuiti(Eskimáci), objavovanie Grónska – Vikingovia	Žiak • pomocou mapy vie popísať prírodné pomery polárnych oblastí a ich význam pre človeka • pozná živočíchov polárnych oblastí a ich prispôsobenie sa studenému podnebiu • vie stručne charakterizovať spôsob života Inuitov	osobnostný a sociálny rozvoj, rozvoj prezentačných schopností, rozvoj jednotlivých druhov funkčnej gramotnosti
II/6/3 **Amerika**	**17 hodín**	
Poloha a rozloha Ameriky, poloha určená geografickými súradnicami, poloha vzhľadom na zemské pologule, vzhľadom na ostatné svetadiely a oceány (Atlantický, Tichý, Severný ľadový), lokalizácia pojmov na mape - rovník, obratníky, členitosť pobrežia – okrajové moria (Karibské), zálivy (Hudsonov, Mexický), prieplav (Panamský), polostrovy (Aljašský, Labradorský, Florida), ostrovy (Veľké a Malé Antily, Grónsko, Ohňová zem a Galapágy)	Žiak • pozná históriu objavovania Ameriky • vie určiť na mape polohu Ameriky pomocou geografických súradníc • vie určiť na mape polohu Ameriky vzhľadom na zemské pologule, vzhľadom na ostatné svetadiely a oceány • vie charakterizovať horizontálnu členitosť Ameriky • vie ukázať na mape polostrovy a ostrovy, zálivy, moria • vie porovnať rozlohu Ameriky s rozlohou ostatných svetadielov • vie schematicky zakresliť polohu Ameriky do slepej mapy	environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova

Naskenované pomocou CamScanner

	vzhľadom na geografické súradnice • vie zakresliť pojmy týkajúcich sa Ameriky do slepej mapy	
Povrchové celky – pohoria (Kordillery, Andy, Appalačské vrchy, Brazílska vysočina), sopečná činnosť – sopky Aconcagua, zemetrasenia, nížiny (Mississippská, Laplatská, Amazonská, Arktická), plošina Patagónia, úmorie (Atlantický, Severný ľadový, Tichý oceán), rieky (Amazonka, Mississippi, Missouri, rieka sv. Vavrinca, Columbus, Yukon, Mackenzie, Parana, Orinoco), jazerá (Veľké kanadské, Titicaca), vodopády (Angelov, Iguazu, Niagarské), ľadovce	Žiak • vie charakterizovať vertikálnu členitosť Ameriky • pozná najvyššie pohoria a najnižšie položené miesta • vie sa orientovať na mape Ameriky • vie používať rôzne informačné a komunikačné zdroje a prostriedky • vie určiť na mape úmoria, ku ktorým patria rieky Ameriky • vie určiť na mape toky vybraných riek a porovnať ich podľa dĺžky • vie určiť na mape jazerá • chápe význam riek, jazier a ľadovcov pre človeka • pozná význam najvýznamnejších vodopádov Ameriky pre cestovný ruch	
Podnebie, podnebné pásma v Amerike (teplé, mierne, subtropické, studené), hurikány, tornáda, typy krajín v Amerike - dažďové lesy, púšte a polopúšte, subtropické lesy, lesy miernebo pásma (tajga),stepi (pampy, prérie), tundry, polárne krajiny, typické pôdy, rastliny a zvieratá pre jednotlivé typy krajín	Žiak • vie určiť a ukázať na mape rozloženie podnebných pásiem podľa geografickej šírky • vie zdôvodniť pásmovitosť podnebia v závislosti od podnebných činiteľov • pozná najdaždivejšie a najsuchšie miesta v Ameriky • chápe ničivé dôsledky hurikánov a tornád • vie určiť podľa mapy rozloženie typov krajín v Ázii • vie vysvetliť ako súvisí rozloženie typov krajín s podnebnými pásmami • pozná typické pôdy, rastliny a zvieratá pre jednotlivé typy krajín	

Naskenované pomocou CamScanner

Kaňon rieky Coloredo, amazonský dažďový les, Niagarské vodopády, národný park Yellowston, Patagónia, Údolie smrti, Atacama, Ohňová zem, Acongagua, hurikány a tornáda	Žiak • vie pripraviť projekt podľa stanovených kritérií, získavať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať, vypracovať a prezentovať projekt	environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova, rozvoj prezentačných schopností
Hustota osídlenia (riedko a husto osídlené oblasti), podiel mestského a vidieckeho obyvateľstva, najväčšie mestá Ameriky (Ciudad de México, Sau Pulo, New York, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Los Angeles), štruktúra obyvateľstva podľa rás, jazykov a náboženstva, počet obyvateľov, Indiáni, problémy života vo veľkých mestách	Žiak • vie charakterizovať vývoj počtu obyvateľstva • vie charakterizovať rozmiestnenie obyvateľstva • pozná husto a riedko osídlené oblasti • chápe príčiny nerovnomerného osídlenia • vie analyzovať podiel mestského a vidieckeho obyvateľstva v jednotlivých oblastiach • vie charakterizovať štruktúra obyvateľstva podľa rás a náboženstva, národnostnú štruktúru • pozná problémy života vo veľkých mestách • vie na mape lokalizovať najvýznamnejšie mestá	
Analýza hospodárskych činností (priemysel, poľnohospodárstvo, ťažba dreva, doprava, služby), nerastné suroviny (ropa, zemný plyn, urán, farebné kovy), Silicon valley, hospodársky najrozvinutejšie krajiny, Panamerická diaľnica	Žiak • chápe príčiny vyspelého hospodárskeho rozvoja krajín • pozná najvýznamnejšie nerastné suroviny ťažené v Amerike • vie charakterizovať poľnohospodárstvo (vedúce plodiny a chov) • vie určiť priemyselne najrozvinutejšie oblasti Ameriky • vie charakterizovať dopravu Ameriky, prevládajúce druhy dopravy • chápe význam cestovného ruchu pre krajiny	osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchovy, environmentálna výchova, ochrana života a zdravia
Všeobecno-geografická analýza oblastí a štátov Ameriky – príroda, obyvateľstvo, hospodárstvo	Žiak • pomocou mapy vie popísať prírodné pomery jednotlivých štátov Ameriky • vie stručne charakterizovať obyvateľstvo a hospodárske pomery jednotlivých štátov • vie lokalizovať hospodársky najvyspelejšie regióny a charakterizovať cestovný ruch • vie na mape lokalizovať vybrané štáty a mestá	environmentálna výchova, multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj

Naskenované pomocou CamScanner

INOVOVANÉ UČEBNÉ OSNOVY A ŠTANDARDY
PRE ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

NA EVANJELICKEJ ZÁKLADNEJ ŠKOLE, BRATISLAVA

ISCED 2

Nižšie sekundárne vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Predmet: Občianska náuka
ISCED 2

Naskenované pomocou CamScanner

PREDMET: Občianska náuka

Občianska náuka - OBN	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	spolu
Štátny vzdelávací program	1	1	1	1	4
Školský vzdelávací program	0	0	0	0	0
Spolu ŠVP + ŠkVP	1	1	1	1	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU OBČIANSKA NÁUKA

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti

CIEĽ PREDMETU

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraniu vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- vytváraniu pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,

Naskenované pomocou CamScanner

- rozpoznávaniu stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaniu základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaniu vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraniu schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaniu mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratiu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky

OBSAH PREDMETU

Obsah učiva občianskej náuky je daný nasledujúcimi tematickými okruhmi:

6. ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

TC 1 – Moja rodina

- Rodina, poslanie a funkcie rodiny
- Vzťahy v rodine, normy a pravidla, práva a povinnosti
- Medziľudské vzťahy
- Viacgeneračné spolunažívanie
- Príbuzní, priatelia, susedia

TC 2 – Moja trieda, moja škola

- Školská trieda, triedna samospráva

Naskenované pomocou CamScanner

- Školská samospráva

- Mimovyučovacia činnosť, mimoškolská činnosť

TC 3 - Moja obec, región, vlasť, Európska únia

- Kronika, erb, osobnosti obce, pamiatky historické, prírodné

- Štátne symboly, Európska únia, prepojenie národnej a európskej identity

7. ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

TC 1 – Postavenie jednotlivca v spoločnosti

- Ľudská psychika, osobnosť, psychológia v každodennom živote

- Proces učenia sa, sociálne vzťahy a skupiny, sociálne zručnosti

- Socializácia, komunikácia

- Zdravý životný štýl

TC 2 - Sociálne vzťahy v spoločnosti

- Vývoj človeka a spoločnosti, štruktúra a vzťahy v spoločnosti

Naskenované pomocou CamScanner

- Sociálne zmeny v spoločnosti, štruktúra obyvateľstva, rasy, národy
- Sociálne a politické napätia, vojny, terorizmus, extrémizmus, tolerancia
- Dobrovoľníctvo, charitatívna činnosť

8. ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

TC 1 – Štát a právo

- Občan, občianstvo, vznik štátu, právny štát, Ústava SR
- Demokracia, volebné právo, štátna správa, samospráva
- Ľudské práva a slobody, základné dokumenty ľudských práv, práva detí
- Štát, znaky štátu, funkcie štátu, štátne moc, deľba štátnej moci
- Demokracia, voľby
- Vznik štátu a práva, právne normy, právne vedomie, právny poriadok SR
- Právna spôsobilosť, spôsobilosť na právne úkony
- Rodinné právo
- Trestné právo, trestná zodpovednosť, prerušujúce okolnosti

Naskenované pomocou CamScanner

TC 2 – Ľudské práva a slobody

- Ľudské práva a slobody
- Predsudky, diskriminácia
- Práva dieťaťa
- Dohovor o právach dieťaťa

9. ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

TC 1 – Voľba povolania

- Vzdelanie ako hodnota
- Voľba povolania, spôsobilosť na povolanie
- Profesijná orientácia

TC 2 - Ekonomický život v spoločnosti

- Ekonomika, ekonómia, základné pojmy
- Základné ekonomické otázky
- Typy ekonomík, trhová ekonomika, trhový mechanizmus
- Základné formy podnikania

Naskenované pomocou CamScanner

- Výroba, výrobca, spotrebiteľ, ochrana spotrebiteľa

TC 3 – Finančná gramotnosť

- Rozpočet
- Príjmy a výdavky
- Peniaze a finančné inštitúcie
- Zadĺžiť sa rozumne
- Životné istoty a riziká

9. ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Do osnov a tematického výchovno-vzdelávacieho plánu predmetu občianska náuka 9. ročník sú zapracované témy na rozvoj finančnej gramotnosti žiakov z programu Viac ako peniaze. Tento program som ako učiteľ úspešne absolvovala v školskom roku 2013/2014 v rámci inovačného vzdelávania. Poskytovateľom daného kontinuálneho vzdelávania je Junior Achievement Slovensko, n.o. Táto profesionálna vzdelávacia nezisková organizácia viac ako 20 rokov realizuje na Slovensku podnikateľské, ekonomické a finančné vzdelávacie programy pre mladých ľudí. Programy sú realizované metódou zážitkového učenia, podporujú ekonomické a podnikateľské myslenie, učia etickému rozhodovaniu, orientujú žiakov v trhovej ekonomike ešte pred vstupom na trh práce.
Žiaci sa na úvodnej hodine s pomocou učiteľa prihlásia na stránku www.vzdelavanie.jasr.sk, oboznámia sa s interaktívnym portálom, ktorý je prispôsobený ich potrebám, teda úrovni ISCED 2. Pracujú s on-line učebnicou, odpovedajú na zaujímavé úlohy, testujú sa a na hodine realizujeme rôzne zaujímavé aktivity. Žiaci pracujú často v skupinách - učia sa tímovej práci, tolerancii, učia sa argumentovať, presadiť svoj názor. Takáto forma učenia je pre žiakov nová a musia si na ňu zvyknúť. Na konci školského roka, ak splnia požadované podmienky a absolvujú záverečný test minimálne na 75% môžu získať certifikát o úspešnom absolvovaní programu finančnej gramotnosti.

Naskenované pomocou CamScanner

Stupeň	Obsahový štandard	Výkonový štandard
6. ročník		
II. / 1. / 1.	**1. Moja rodina**	
	Funkcie rodiny, vzťahy v rodine, pravidlá, práva a povinnosti rodičov a detí	- chápe význam rodiny pre človeka a spoločnosť - zmysel pozícií jednotlivých členov - význam pravidiel v rodine, spätosť práva a povinností
	Rodostrom, zvyky a tradície rodiny – Vianoce, Veľká noc	- získa úctu a hrdosť na svoju rodinu, tradície, zvyky - vie rozlíšiť v čom sú rodiny podobné a v čom originálne
	Verbálna, neverbálna komunikácia, jednosmerná komunikácia, základné komunikačné techniky	- chápe dôležitosť komunikácie v rodine - vie obhajovať, zdôvodňovať svoj názor a rešpektovať názor ostatných - prejavuje úctu k názorom rodičov
	Krízy v rodine – rozvod, choroba, neúplná rodina	- identifikuje príčiny rodinných kríz - vie prejaviť cit, spolupatričnosť
	Typológia záťažových situácií, problémy rodinného života, ich riešenie	- vie pomenovať záťažové situácie a vygenerovať základné problémy rodinného života - vie aktívne počúvať, robiť kompromisy, prijímať rozhodnutie
	Životné štýly, stres, relaxačné techniky, zdravý životný štýl – zdravá životospráva, pravidlá duševnej hygieny	- porovnáva jednotlivé životné štýly - vie identifikovať stres a naučí sa techniky na jeho odbúravanie - uplatní základy zdravej výživy - odolá módnym trendom v žovotospráve
	Spôsoby trávenia voľného času, spoločné a individuálne voľnočasové aktivity – turistika, šport, kultúra, starostlivosť o domáce zvieratá	

Naskenované pomocou CamScanner

	Širšia rodina, medziľudské vzťahy, priateľstvo, pomoc a podpora Generačné problémy v rodine, viacgeneračné rodiny Dohovor o právach dieťaťa, Zákon o rodine	- vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby trávenia voľného času - prečo je dôležité trávenie voľného času v rámci rodiny - prispôsobivosť, spolupatričnosť - vie vymenovať členov svojej rodiny - susedské vzťahy, vzájomná pomoc, obohacovanie - vie vysvetliť pojem viacgeneračná rodina - zdôvodní potrebu vzájomnej starostlivosti rodičov, detí, starých rodičov - chápe a pomáha starým rodičom - pozná svoje práva a povinnosti zo zákona - osobne sa angažuje proti porušovaniu práv detí - vie, že vzťahy v rodine upravuje Zákon o rodine

Naskenované pomocou CamScanner

II. / 1. / 2.	**2. Moja trieda, moja škola**	**17 hodín**
	Triedny kolektív, postavenie jednotlivcov v skupine a ich vzťahy, sociálne roly, socializácia Individualizmus – osobnosť – pozitívna, negatívna, vodca, vodcovský typ, súperenie, súťaživosť Kolektivizmus – spolupráca, kompromis, riešenie konfliktov Rovnosť, rovnakosť, predsudok, sebapoznanie, sebahodnotenie, poznanie a hodnotenie iných Komunikácia v triede, družní spolužiaci, žiaci s problémami pri nadväzovaní sociálnych vzťahov Práva a povinnosti žiakov v triede – triedna samospráva, školská samospráva – žiacky parlament Mimovyučovacie aktivity, záujmové útvary História, úspechy, osobnosti našej školy, symbolika školy Osobnosť učiteľ, pracovné štýly učiteľa Povolanie, zamestnanie, rodinné tradície v povolaniach, hodnoty detí školského veku, vzdelanie v systéme hodnôt, celoživotné vzdelávanie	- pozície, roly žiakov v triede - vie vysvetliť, čo je socializácia - objasní podstatu problémov vo vzťahoch - pozná pravidlá spolupráce - pozná a uplatňuje v živote základné spôsoby riešenia konfliktov - objasní význam pozitívnych vzorov - odhalí manipuláciu zo strany spolužiaka - súťaživosť v pozitívnom a negatívnom zmysle - vie rozlíšiť pojmy rovnosť a rovnakosť - chápe pojem predsudok, vie uviesť konkrétny príklad - pozná svoje pozitíva , negatíva a tiež u spolužiakov - učí sa neurážať sa - je ochotný pomôcť spolužiakom s problémami pri nadväzovaní kontaktov, pri socializácii - podieľa sa na tvorbe práv a povinností vo svojej triede - rozvíja zodpovednosť za seba a iných - vie, ako pracuje školský parlament, aké problémy rieši - zapája sa do mimoškolských aktivít - vie, ktoré záujmové útvary pracujú v škole - rozvíja pocit hrdosti, spolupatričnosti, posilňuje snahu reprezentovať školu - pozná históriu školy, osobnosti, ktoré pôsobili v škole - rozvíja kritické myslenie, schopnosť vyjadriť svoj názor bez urážania - vie uviesť základné typy osobnosti učiteľa

Naskenované pomocou CamScanner

	Typy a stupne škôl u nás a vo vybraných štátoch EÚ, Projekt Comenius Povinná školská dochádzka, režim dňa, výchova, vyučovanie, voľnočasové aktivity Spôsoby učenia a vyučovania v budúcnosti, obsah vzdelávania v budúcnosti	- vysvetlí na príkladoch pojmy povolanie, zamestnanie - vie uviesť najdôležitejšie hodnoty vo svojom živote - toleruje hodnoty spolužiakov - prijíma myšlienku celoživotnéo vzdelávania - chápe dôležitosť vzdelania pre budúce uplatnenie v živote - rozlišuje typy stredných škôl, vie vymenovať niektoré školské zariadenia - pozná možnosti ďalšieho vzdelávania - porovná typy a stupne škôl u nás a vo vybraných štátoch EÚ - porovná život žiaka SR a zahraničie, mesto – dedina - hľadá podobnosti a odlišnosti - rozvíja kritické myslenie, vyjadruje svoj názor a zdôvodňuje ho - rozvíja tvorivosť, fantáziu

Naskenované pomocou CamScanner

II. / 1. /3.	**Moja obec, región, vlasť, Európska únia**	**16 hodín**
	História a súčasnosť mojej obce Kronika a erb mojej obce Významné osobnosti našej obce Na čo som hrdý/á v mojej obci a jej okolí (pamiatky, príroda) Obecná samospráva Verejný, kultúrny a spoločenský život v našej obci Môj región Moja vlasť- Slovenská republika, štátne symboly Európska únia Prepojenie národnej identity s európskou identitou	Žiak pozná históriu a súčasnosť obce, v ktorej žije -vie vysvetliť význam symbolov obce(erb,vlajka), ak ich obec má -vie posúdiť význam obecnej kroniky pre poznanie minulosti obce a pre jej prepojenie so súčasnosťou -pozná osobnosti obce v minulosti a dnes -uvedomuje si význam pozitívnych vzorov z minulosti a súčasnosti pre svoj život -buduje si pocit hrdosti na svoju obec, poznaním jej prírody a pamiatok -vie kto je starostom (primátorom) obce -pozná základné úlohy obecnej samosprávy -zaujíma sa o spôsob volieb poslancov do obcného zastupiteľstva -zúčastní sa (s rodičmi alebo učiteľmi) na zasadnutí obecného zastupiteľstva -aktívne sa s členmi svojej rodiny zapája do organizovania akcií v obci a zúčastňuje sa ich -žiak pozná históriu a súčasnosť regiónu, v ktorom žije -vytvára si hrdosť na svoju vlasť, poznaním jej minulosti, prítomnosti, pamiatok a prírody -pozná štátne symboly a vie, ako im vzdať úctu -uvedomuje si význam európskej integrácie pre život občanov v SR -vie si vyhľadať a v praktickom živote používať základné informácie o EU -uvedomuje si nutnosť zachovania slovenskej národnej identity s prepojením na európsku identitu -podporuje šírenie znášanlivosti a tolerancie medzi národmi EU

Naskenované pomocou CamScanner

	Vytváranie sociálnych vsťahov jednotlivca v širšom prostredí Sociálne skupiny Sociometria skupiny Sociálne vzťahy v triede Sociálne zručnosti	-uvedomuje si vytváranie sociálnych vsťahov vo všetkých skupinách, ktorých je členom -uplatňuje poznatky o socializácii pri svojom včleňovaní sa do sociálnych skupín -pozná pozície a roly jednotlivcov v spoločenských skupinách -pozná základné metódy merania sociálnych vsťahov v skupine -rešpektuje každého člena skupiny bez ohľadu na jeho pozíciu v skupine -vie odolávať tlaku, niektorých členov skupiny -podporuje včleňovanie sa jednotlivcov do sciálnej skupiny -uvedomuje si súvislosť mezdi vsťahmi v skupine a konaním členov sociálnej skupiny, ako aj skupiny ako celku -ovláda a v každodennom živote používa základné komunikačne zručnosti- komunikuje, spolupracuje a rieši konflikty

Naskenované pomocou CamScanner

Stupeň	Obsahový štandard	Výkonový štandard
7. ročník		**9 hodín**
II. / 2. / 2.	**Sociálne vzťahy v spoločnosti**	
	- spoločnosť, človek - vývoj človeka - vývoj spoločnosti - charakteristika spoločnosti - komunita	Vie použiť informácie z dejepisu o vzniku a vývoji ľudskej spoločnosti a človeka. Pozná základné znaky ľudskej spoločnosti. Rozlišuje medzi vidieckou a mestskou komunitou.
	- štruktúra spoločnosti - vzťahy v spoločnosti - typy štruktúr spoločnosti - veľké spoločenské skupiny - spoločenské vrstvy, triedy - kasty, stavy	Vie rozčleniť ľudskú spoločnosť na jednotlivé typy štruktúr. Vníma seba ako súčasť jednotlivých štruktúr spoločnosti. Pozná základné rozvrstvenie ľudskej spoločnosti. Vie rozlíšiť veľké spoločenské skupiny od malých. Vie vysvetliť význam príslušnosti k sociálnej skupine pre život jednotlivca.
	- sociálne zmeny - príčiny sociálnych zmien	Vie vysvetliť nutnosť sociálnych zmien. Pozná hlavné príčiny sociálnych zmien.
	- prirodzený pohyb (migrácia) obyvateľstva - príčiny, dôsledky migrácie - pohyb v rámci spoločenského rozvrstvenia - štruktúra obyvateľstva - rasy - národy, národnosti	Pozná súvislosti medzi sociálnymi zmenami a migráciou obyvateľstva. Vie vysvetliť príčiny a dôsledky migrácie pozná možnosti zmeny postavenia jednotlivca v spoločnosti. Vie sa orientovať v národnom a etnickom zložení obyvateľstva.

Naskenované pomocou CamScanner

Obsahový štandard **7. ročník**	Výkonový štandard
II./2./1.	
1. Postavenie jednotlivca v spoločnosti	
Ľudská psychika Osobnosť človeka Socializácia, komunikácia Proces učenia sa Sociálne skupiny, vzťahy Zdravý životný štýl Psychológia v každodennom živote	-uvedomuje si spätosť ľudskej psychiky s biologickými faktormi (nervová sústava) -uvedomuje si, že jeho psychika je vo vývine -pozná základné prvky psychiky- pocit, vnem, predstava, vie ich rozlíšiť -uvedomuje si neopakovateľnosť charakteristických znakov osobnosti -pozná základné typy osobnosti podľa temperamentu a vie zaradiť seba samého -vie rozlíšiť dva druhy pamäte (krátkodobú, dlhodobú) a chápe ich význam pre svoje vzdelávanie -uvedomuje si súvislosť medzi pamäťou a myslením v procese učenia sa -posudzuje zákaldné metódy učenia sa a hľadá si najvhonejšie pre svoju osbnosť -vie na jednoduchom príklade odvodiť z dvoch súdov záver usudzovania -vie rozlišovať medzi základnými emóciami a chápe dôležidosť primeraného prežívania emócií-vie posúdiť svoje schopnosti, pre niektorý typ činnosti -vie využívať osvojené vedomosti zo psychológie vo svojom každodennom živote - vie zdôvodniť svoj výber vhodných a nevhodných spôsobov trávenia voľného času

Naskenované pomocou CamScanner

Prierezové témy:
MUV – Multikultúrna výchova
MDV – Mediálna výchova
OSR – Osobnostný a sociálny rozvoj
ENV – Environmentálna výchova
OČZ – Ochrana života a zdravia
TPPZ – Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
RGV – Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúr

Naskenované pomocou CamScanner

	- etnické skupiny	Vie vymenovať rasy a ich znaky. Je tolerantný voči rasám, národom a národnostiam. Posilňuje svoju národnú identitu.
	- náboženstvá na Zemi - funkcia náboženstiev v spoločnosti - náboženské organizácie	Pozná hlavné náboženstvá. Chápe úlohy náboženstva v modernej spoločnosti. Vie odlíšiť sekty od cirkevných organizácií. Je tolerantný voči náboženstvám iných ľudí.
	- kultúra - multikultúrnosť	Chápe kultúru ako výsledok činnosti ľudskej spoločnosti. Chápe hodnoty jednotlivých kultúr a toleruje kultúrnu rozmanitosť. Vie prejaviť hrdosť na svoje kultúrne hodnoty.
	- napätia, konflikty medzi spoločenskými skupinami - sociálne hnutia - miestne vojny - terorizmus -exstrémizmus -tolerancia, intolerancia -dobrovoľníctvo a charitatívna činnosť	Pozná príčiny konfliktov medzi spoločenskými skupinami. Vie vysvetliť význam sociálnych hnutí pre jednotlivca a spoločnosť. Pozná príčiny a dôsledky vojen a terorizmu. Vie navrhnúť konkrétne formy pomoci pre zdravotne postihnutých a starých ľudí v okolí Chápe podstatu dobrovoľníckej a charitatívnej činnosti. Zaujíma sa o možnosti pomáhať ako dobrovoľník. Angažuje sa vo svojom užšom prostredí (škola, krúžky..). Organizuje pomoc tým, čo ju potrebujú. Pozná najdôležitejšie mimovládne organizácie v SR. Vie rozlišovať medzi občianskymi aktivitami.

Naskenované pomocou CamScanner

Stupeň	Obsahový štandard	Výkonový štandard
8. ročník		
II. 3. 1.	**Štát a právo**	
	Štát a jeho podstata- štát, znaky štátu	Žiaci vedia vysvetliť príčiny vzniku štátu -vedia charakterizovať všetky znaky štátu -nakresliť vlajku SR
	Ústava SR – základný zákon štátu členenie ústavy preambula -2. Hlava Ústavy SR	-ovládajú text štátnej hymny -vedia vzdať úctu štátnym symbolom - Chápe význam ústavy pre riadenie štátu. Pozná obsah Ústavy SR. Vie vymenovať orgány štátnej moci. Vie zdôvodniť, prečo je II. Hlava Ústavy SR pre občanov najdôležitejšia.
	Funkcie štátu- vnútorné funkcie, vonakajšie funckie	-vedia uviesť príklady na jednotlivé vnútorné funkcie štátu -vysvetliť úlohu štátu z hľadiska jeho vonakjších funkcií -charakterizovať vsťahy SR so susednými štátmi
	Formy vlády- monarchia, republika, diktatúra	-vedia rozlíšiť absolutisktickú a parlamentnú formu monarchie -uviesť konkrétne typy príkladov na demokratickú a nedemokratickú formu republiky -uviesť príklady na typz diktatúr z minulosti i súčasnosti
	Zložky štátnej moci- zákonodarná, výkonná, súdna	-vedia vysvetliť príčiny rozdelenia štátnej moci na jednotlivé zložky -porovnať jednotlivé zložky štátnej moci
	Zákonodarná moc- parlament-NRSR, zákon, zákonodarný proces, zbierka zákonov, platnosť zákona, účinnnosť zákona	-vedia popísať priebeh plenárneho zasadnutia parlamentu- NRSR

Naskenované pomocou CamScanner

	Vsťah štátu a práva- právo, právny štát, právna istota	-charakterizovať úlohu prezidenta v zákonodarnom procese -rozlišoať medzi platnosťou zákona a účinosťou zákona
	Právne normy- norma, právna norma, morálna norma, náboženská norma, estetická norma Právne inšitúcie SR- súdy, porkuratúra, advokácia, polícia, notárstvo	-vedia definovať pojem právo -zdôvodniť spätosť štátu a práva -uviesť príklady z bežného života na platnosť nadosobnej moci zákona -vedia charalterizovať jednotlivé druhy noriem -na konkrétnych príkladoch rozlišovať medzi jednotlivými druhmi noriem
	Právne vedomie- vývoj právneho vedomia	-vedia popísať funkcie jednotlivých právnych nštitúcii SR -aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie súdneho pojednávania na vyučovacej hodine -rozlíšiť služby advokáta a notára
	Právny poriadok (systém) SR- právne predpisy, odvetvia práva, verejné právo, súkromné právo	-popíšu prepojenosť právneho vedomia s právnym poriadkom štátu -zdôvodnia praktický význam právnych poznatkov pre budovanie svojho právaneho vedomia
	Rodinné právo- Zákon o rodine, manželstvo, rodina, rozvod Trestné právo- Tresný zákon, tresný čin, tresná zodpovednosť, prezumpcia neviny, predebežné zadržanie, zadržanie, obvinený, obžalovaný, odsúdený, trest	-definujú pojem právne predpisy -hierarchizujú pojmy právenho systému SR -opíšu dve vybrané odvetvia verejného práva -opíšu tri vybrané dovetvia súkromného práva -vedia vysvetliť poslanie Zákona o rodine a jeho úlohy -na základe príikladov z literatúry alebo filmu vedia vysvetliť dopad ukončenia manželstva rozvodom na členov rodiny

Naskenované pomocou CamScanner

		vedia vysvetliť všetky uvedené pojmy -aktívne participujú na príprave a priebehu inscenácie, týkajúcej sa tresného činu, na vyučovacej hodine -zdôvodnia potrebu dodržiavania zákonov SR

II/3./2. / **Ľudské práva a slobody**

	- základné ľudské práva a slobody - dokumenty ľudských práv - Všeobecná deklarácia ľudských práv - Dohovor o ľudských právach - práva detí - Deklarácia práv dieťaťa - Dohovor o právach dieťaťa -práva - zodpovednosť - povinnosť	Vie vymenovať základné ľudské práva a slobody. Vie vyhľadávať v Ústave SR -II. Hlava jednotlivé skupiny práv. Vie zdôvodniť, prečo sa učíme o právach. Pozná základné dokumenty ľudských práv. Pozná inštitúcie ochraňujúce ľudské práva. Pozná svoje práva. Vie posúdiť situácie kedy sú práva detí porušované. Vie, na ktoré inštitúcie sa môže obrátiť pri porušovaní svojich práv.

Prierezové témy:
MUV – Multikultúrna výchova
MDV – Mediálna výchova
OSR – Osobnostný a sociálny rozvoj
ENV – Environmentálna výchova
OČZ – Ochrana života a zdravia
TPPZ – Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Naskenované pomocou CamScanner

Stupeň	Obsahový štandard	Výkonový štandard
9. ročník		
II./4./1.	**Voľba povolania, Ekonomický život v spoločnosti a Finančná gramotnosť**	**33 hodín**
II./4./2. II./4./3.	Vzdelanie ako hodnota, voľba povolania Spôsobilosť na povolanie Profesijná orientácia	Žiaci vedia zdôvodniť opodstatnenosť vzdelania a vzdelávania ako hodnoty -vytvoriť schému školského systému SR - orientovať sa pri výbere povolania v rôznych zdrojoch informácií -prezentovať plán budovania svojej kariéry
	Základné pojmy – ľudské potreby, uspokojovanie ľudských potrieb, statky, výrobný proces, výrobné zdroje, rozhodovanie, rozhodovací proces, výber, alternatívne náklady	Žiaci vedia vysvetliť uvedené pojmy - odlíšiť uvedené pojmy, uviesť uvedené pojmy vo vzájomných súvislostiach -vedia vypracovať návrh využitia konkrétneho vzácneho výrobného zdroja vo výrobnom procese s uplatnením jednotlivých etáp rozhodovacieho procesu - uvedomujú si dôsledky rozhodnutí - učia sa konať rozvážne a zodpovedne
	Ekonomika, ekonómia, mikroekonómia, makroekonómia	- vedia vysvetliť uvedené pojmy, odlíšiť pojmy, chápať pojmy vo vzájomných súvislostiach - zdôvodniť potrebu osvojovania týchto pojmov z hľadiska ich uplatnenia v praktickom živote
	Základné ekonomické otázky: Čo vyrábať? Ako vyrábať? Pre koho vyrábať?	- vedia vytipovať príklady riešenia jednotlivých ekonomických otázok
	Typy ekonomík - príkazová ekonomika, trhová ekonomika, zmiešaná ekonomika	- vysvetlia podstatu troch typov ekonomík, porovnajú jednotlivé ekonomiky z hľadiska pozitív I negatív - na konkrétnych príkladoch vedia aplikovať riešiteľnosť

Naskenované pomocou CamScanner

		základnej ekonomickej otázky podľa typu ekonomiky
	Trhová ekonomika, vlastnícke práva	- charakterizujú trhovú ekonomiku tromi znakmi, vedia uviesť charakteristiku vlastníckych práv, vysvetliť vzťah medzi vlastníckymi právami a efektívnym využívaním zdrojov
	Trhový mechanizmus – trh, ponuka, zmeny ponuky –príčina, dôsledok, dopyt, zmeny dopytu – príčiny, dôsledok, cena	- vysvetlia uvedené pojmy, na praktických príkladoch vysvetlia vzájomný vzťah medzi ponukou, dopytom a cenou tovaru a služieb - určia faktory, ktoré ovplyvňujú zmeny ponuky a dopytu - uvedú praktické príklady dôsledkov zmien v ponuke a dopyte
	Základné formy podnikania – podnik, formy podniku, podnikanie, fyzická osoba, zisk, strata	- vedia vysvetliť uvedené pojmy, charakterizujú základné podmienky úspešného podnikania - na konkrétnom príklade zo života opíšu úspešného alebo neúspešného podnikateľa z obce alebo regiónu
	Výroba, výrobca, produktivita práce, konkurencieschopnosť	- vysvetlia pojmy, zdôvodnia priamu úmeru medzi produktivitou práce a množstvom tovaru - zdôvodnia priamu úmeru medzi produktivitou práce a konkurencieschopnosťou
	Spotrebiteľ, spotreba, súkromná spotreba, verejná spotreba	- definujú uvedené pojmy, uvedú rozdiely medzi súkromnou a verejnou spotrebou - na konkrétnych príkladoch vedia uviesť obmedzenie súkromnej spotreby - vedia uviesť príklady na obmedzenie spotreby verejných statkov
	Peniaze a finančné inštitúcie v trhovej ekonomike – peniaze, funkcie peňazí, banky, sporiteľne, poisťovne, nebankové subjekty	- vysvetlia a rozlíšia jednotlivé pojmy, určia faktory, vytvárajúce hodnotu peňazí - zdôvodnia opodstatnenosť finančných inštitúcií v

Naskenované pomocou CamScanner

		trhovej ekonomike - porovnajú z hľadiska služieb jednotlivé finančné inštitúcie - posúdia mieru rizika pri využití nebankového subjektu ako typu finančnej inštitúcie

Prierezové témy:
MUV – Multikultúrna výchova
MDV – Mediálna výchova
OSR – Osobnostný a sociálny rozvoj
ENV – Environmentálna výchova
OČZ – Ochrana života a zdravia
TPPZ – Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
RGV – Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Naskenované pomocou CamScanner

Školský vzdelávací program Evanjelická základná škola, Palisády 57, Bratislava

Učebné osnovy a štandardy

ISCED 2

Nižšie sekundárne vzdelávanie

Predmet: Environmentálna výchova

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Skratka: EVN

Naskenované pomocou CamScanner

Charakteristika

Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom. Úlohou súčasnej spoločnosti je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi, poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta, pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu. Environmentálna výchova sa považuje za najúčinnejší nástroj formovania pozitívneho vzťahu k životnému prostrediu, rozvíjaniu zodpovednosti za zachovanie a zlepšovanie jeho kvality.

Ciele predmetu v prepojení na kľúčové kompetencie

Environmentálna výchova rozvíja súbor kľúčových kompetencií žiakov, ktoré majú nie len kvalitatívny, ale aj priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať, a tak porozumieť, interpretovať a prakticky aplikovať vedomosti o ochrane a tvorbe životného prostredia.

Hlavné ciele predmetu Environmentálna výchova na EZŠ Palisády sú:

- zvýšiť environmentálne povedomie žiakov,
- viesť žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahu človeka k životnému prostrediu, vnímať život ako najvyššiu hodnotu, posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu,
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu,
- vychovávať a vzdelávať žiakov citlivých a vnímavých k problémom životného prostredia, rozvíjať spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- pochopiť úzke súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi ekologickými problémami,
- vytvárať a rozvíjať praktické zručnosti žiakov v ochrane a zveľaďovaní životného prostredia (separácia druhotných surovín), rozvíjať spoluprácu v pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej a regionálnej úrovni,
- viesť žiakov k pochopeniu významu a nevyhnutného prechodu k trvalo udržateľnému rozvoju spoločnosti ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti, kde sú vzájomne prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia,
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu,
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu,

Naskenované pomocou CamScanner

- vedieť hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a diskutovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská,
- využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií o ekologických problémoch,
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.
-

Časová dotácia	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Školský vzdelávací plán	1	0	0	0	0

Naskenované pomocou CamScanner

Tematické celky

1. Ochrana a tvorba ŽP - Triedený odpad a recyklácia

Obsahový štandard	Výkonový štandard
odpad - delenie podľa pôvodu (prírodný a antropogénny odpad) - príklady prírodného a antropogenného (ľudského) odpadu - využiteľnosť prírodného odpadu – bioodpad rovnovážny stav ekosystému	• vedieť charakterizovať pojem odpad, • vedieť rozčleniť odpadu podľa pôvodu – prírodný odpad, antropogénny odpad, poznať pri akých ekonomických aktivitách odpad vzniká, • poznať možnosti využívania prírodného odpadu (prírodný kolobeh), • vedieť uviesť konkrétne príklady využiteľnosti prírodného odpadu (budovanie vtáčích hniezd, premena bioodpadu vplyvom pôdnych baktérií na humus, využitie organického materiálu vo vode ako potrava pre vodné organizmy a pod.), • vedieť vysvetliť rovnovážny stav ekosystému, • poznať príčiny narušania rovnovážneho stavu ľudskou činnosťou, • vedieť vysvetliť dôležitosť zachovávania rovnovážneho stavu, • vedieť navrhnúť riešenie ekologického problému, • vedieť, že najlepší je ten odpad, ktorý nevznikne.
kategórie odpadov - nebezpečný odpad - ostatný odpad (komunálny odpad, priemyselný odpad, odpad z ťažby surovín, lesnícky a poľnohospodársky odpad, odpad z energetiky, kaly z čističiek mestských a priemyselných odpadových vôd) komunálny odpad - zloženie komunálneho odpadu v SR - odpadové hospodárstvo recyklácia odpadu	• vedieť roztriediť odpad na jednotlivé kategórie (nebezpečný a ostatný), • vedieť vysvetliť pojem komunálny odpad, • poznať zdroje vzniku komunálneho odpadu (odpad z domácností, odpad vzniknutý v obci pri čistení verejných priestranstiev, ciest, pri údržbe verejne zelene), • vedieť popísať zloženie komunálneho odpadu v SR a činnosť odpadového hospodárstva štátu, • vedieť vysvetliť význam predchádzania vzniku odpadov a dôležitosť obmedzovania ich tvorby, • na konkrétnych príkladoch vie poukázať na zhodnocovanie odpadu recykláciou alebo opätovným využitím (zdroje energie, zneškodňovať odpady s ohľadom na zdravie ľudí a ŽP)
separácia (triedenie) druhotných surovín - separovaný zber odpadu - význam separácie odpadu - druhy separovaného odpadu - životný cyklus výrobku	• vedieť popísať pojem separácia odpadu, • poznať význam separácie odpadu (šetrenie prírodných zdrojov, energie, ich znovu využitie) • vedieť pohotovo aplikovať získané vedomosti o separácií odpadu, • vedieť triediť odpad podľa druhu odpad (papier, sklo (farebné, číre), plasty (tetrapaky, PET-fľaše), kovy, batérie, oblečenie, elektroodpad)

Naskenované pomocou CamScanner

	• vedieť vysvetliť životný cyklus výrobku (cyklus od získavania surovín potrebných na výrobu výrobku, cez samotnú výrobu, vplyvy výroby na ŽP, používanie výrobku a konečné zneškodňovanie) na konkrétnom príklade, • diskutovať o jednotlivých etapách životného cyklu výrobkov a posúdiť ich vplyv na životné prostredie, vyhotoviť plagát/prezentáciu • monitorovať spotrebné správanie seba, svojich spolužiakov/členov rodiny a vysvetliť vplyv takéhoto správania na životné prostredie • navrhnúť a uskutočniť konkrétnu aktivitu zameranú na separáciu odpadu
- nakladanie s odpadmi - zneškodňovanie odpadov (spaľovanie, skládkovanie, znovu používanie, recyklácia, kompostovanie) - spracovanie odpadov v SR	• vedieť popísať celý proces nakladania s odpadmi (zber a triedenie odpadu, prepravu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov, starostlivosti o miesto zneškodnenia), • zdôvodniť dôležitosť zneškodňovania odpadov ekologickým spôsobom (nespôsobovať poškodzovanie životného prostredia prípadne ohrozovať zdravie ľudí), • poznať spôsoby zneškodňovania odpadu (spaľovanie, skládkovanie, znovu použitie, recyklácia, kompostovanie), • vedieť vysvetliť výhody a nevýhody využívania rôznych spôsobov zneškodňovania odpadu, • uvedomiť si, že znovu používanie má vyššiu prioritu ako recyklácia (prešívanie textilu, zapožičanie, nákup v second hand, antikvariáte, využívanie sklenených pohárov na zaváranie, využívanie plátennej tašky na nákup a pod. – šetrenie ŽP),
recyklácia - druhotná surovina - druhy recyklovateľných odpadov - význam/ výhody recyklácie	• vedieť vysvetliť pojem recyklácia, • vedieť odôvodniť dôležitosť recyklácie odpadov, poznať výhody recyklácie (šetrenie prírodných zdrojov (prvotných surovín), energetická úspora, šetrnejšie voči ŽP, zníženie množstva skladovaného odpadu, nižšie náklady na výrobu nových výrobkov, lacnejšie výrobky), • poznať kategórie recyklovateľných odpadov (papier, plasty, sklo, kovy, batérie, textil, elektronický odpad, bioodpad, žiarivky), • poznať špeciálne nádoby na triedenie recyklovateľného odpadu, • vedieť správne vytriediť odpad vzniknutý v triede, v škole, v domácnostiach, • naplánovať a zrealizovať projekt zameraný na opätovné využitie použitého materiálu, • aktívne zapájanie sa do zberu druhotných surovín v škole i v domácom prostredí, • napomáhať pri šírení osvety správneho separovania odpadov
- originálne ekoznačky (Environmentálne vhodný výrobok, EKO poľnohospodárstvo, Európsky kvet, Fair Trade, produkt ekologického poľnohospodárstva) - klamlivé ekoznačky (zelený bod, panáčik odhadzujúci papier do koša, symbol troch šípok v trojuholníku)	• vedieť vymenovať originálne ekoznačky na SR aj vo svete, • vedieť uviesť ich význam, • vedieť vymenovať a opísať klamlivé ekoznačky,

Naskenované pomocou CamScanner

	• prakticky aplikovať získané vedomosti o ekoznačkách na konkrétnych príkladoch • vypracovanie projektu Ekoprodukty
- environmentálne právo	• navrhnúť spôsob, akým by žiak osobne prispel k riešeniu environmentálneho problému • zapájanie sa a pripomenutie si ekologicky významných dní počas školského roka (celoročný projekt)

2. Vzťah človeka k životnému prostrediu

Obsahový štandard	Výkonový štandard
osobitosti a hodnota životného prostredia v okolí školy, bydliska, regiónu	• diskutovať o pozitívnych a negatívnych kvalitách životného prostredia v okolí školy a bydliska, • vedieť zaujať vlastný postoj pri hodnotení prostredia, • nakresliť/napísať/zahrať, prípadne iným spôsobom vyjadriť, čo sa mu v prírode/ v mestskom prostredí páči alebo nepáči, • poznať organizácie s environmentálnymi aktivitami pôsobiace v regióne
šetrné správanie k prírodným zdrojom, uskromňovanie sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie	• poznať rôzne formy šetrného správania sa k životnému prostrediu, • vedieť vymenovať konkrétne príklady šetrenia ŽP a uskromňovania sa v domácnostiach (správne triedenie odpad, kúpa úsporných žiariviek, používať papier z oboch strán, naplniteľné perá,...), pri nákupoch (nekupovať zbytočné veci, kupovať hlavne domáce výrobky, používať platenú tašku, kupovať nebalené výrobky...) • naplánovať a zrealizovať projekt zameraný na šetrné správanie sa k prírodným zdrojom
zdravý životný štýl - zásady životného štýlu - fyzické zdravie - duševné zdravie - dôsledky nedodržiavania zásad zdravého životného štýlu	• poznať a opísať zásady zdravého životného štýlu (pravidelná strava, dostatok tekutín, pohybové aktivity, dostatok spánku, správna hygiena, dobrá nálada, kamaráti, záľuby...), • chápať dôsledky nedodržiavania zásad zdravého štýlu života (ochorenia - cukrovka, rakovina, ochorenia srdca a ciev, obezita, mať zlú náladu) • vedieť posúdiť, ktoré aktivity ovplyvňujú fyzické zdravie a ktoré duševné zdravie. • vedieť vyjadriť svoj pozitívny/negatívny názor na životný štýl spoločnosti

Naskenované pomocou CamScanner

3. Princípy fungovania prírodného prostredia

Obsahový štandard	Výkonový štandard
- význam lesa - funkcie lesa - lesný ekosystém - lesné živočíšstvo a rastlinstvo	• vedieť definovať pojem lesný ekosystém, • poznať lesné druhy rastlín a živočíchov, • vedieť popísať funkcie lesa, • chápať ekologický a hospodársky význam lesov, • vedieť vysvetliť význam lesov pre zdravie a pohodu človeka
- význam vody pre človeka - povrchová, podpovrchová, podzemná voda - pitná a úžitková voda - zdroje pitnej vody, - minerálna voda	• chápať význam vody pre človeka a jeho zdravie, • poznať pojmy povrchová voda, podpovrchová voda, podzemná voda • vedieť uviesť príklady povrchovej vody a rozdiel medzi podpovrchovou a podzemnou vodou • vedieť popísať rozdiel medzi pitnou a úžitkovou vodou, • chápať dôležitosť kvality pitnej vody, • vedieť popísať pojem zdroj pitnej vody, • vedieť uviesť príklady zdrojov pitnej vody v miestnej krajine, • chápať proces samočistenia vody v prírodnom prostredí, • poznať príčiny znečisťovania pitnej vody, • vedieť definovať pojem minerálna voda, • poznať niektoré minerálne vody SR, • chápať hospodársky význam minerálnej vody pre SR a ochranu minerálnych prameňov
- spôsoby plytvania vody - spôsoby šetrenia vody - nové vynálezy na šetrenie vodou	• vedieť vysvetliť dôležitosť ochrany vody, význam šetrenia vody, • vedieť vymenovať konkrétne príklady plytvania v domácnostiach, v škole, • poznať spôsoby šetrenia vody v domácnostiach a v škole, • poznať novinky, ktoré pomáhajú šetriť vodu (merač množstva vody v sprche, vodovodná batéria s ukazovateľom množstva vody, atď.), • navrhnúť možnosti zlepšenia šetrenia vody vo vlastnej domácnosti a v škole.

Prierezové témy

Multikultúrna výchova

Mediálna výchova

Osobnostný a sociálny rozvoj

Naskenované pomocou CamScanner

Dopravná výchova

Ochrana života a zdravia

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Zapájanie sa a pripomenutie si ekologicky významných dní počas školského roka:

September

16.9. Medzinárodný deň ochrany ozónovej vrstvy
21.9. Medzinárodný deň mieru
22.9. Svetový deň bez áut
27.9. Svetový deň turizmu

Október

4.10. Svetový deň ochrany zvierat
10.10. Svetový deň duševného zdravia
16.10. Svetový deň potravy
17.10. Medzinárodný deň potravy
18.10. Svetový deň monitorovania vody
20.10. Stredoeurópsky deň stromov
24.10. Deň OSN

November

8.11. Svetový deň urbanizmu
10.11. Svetový deň pre mier a rozvoj

Naskenované pomocou CamScanner

16.11. Medzinárodný deň tolerancie
27.11. Medzinárodný deň nenakupovania

December

10.12. Deň ľudských práv Medzinárodný deň práv zvierat Medzinárodný deň hôr
18.12. Deň vyhlásenia prvého národného parku na území SR TANAP

Január

16.1. Deň vyhlásenia Národného parku Pieniny /Pienap
18.1. Deň vyhlásenia Národného parku Malá Fatra Deň vyhlásenia Národného parku Slovenský raj

Február

2.2. Svetový deň mokradí

Marec

1.3. Deň vyhlásenia Národného parku Slovenský kras
3.3. Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín
21.3. Svetový deň lesov
22.3. Svetový deň vody Bazilejský dohovor o riadení pohybu nebezpečného odpadu cez hranice štátov a jeho zneškodňovaní
23.3. Svetový deň meteorológie

Apríl

1.4. Svetový deň vtáctva Deň vyhlásenia Národného parku Veľká Fatra
7.4. Svetový deň zdravia
18.4. Medzinárodný deň pamiatok a sídiel

Naskenované pomocou CamScanner

22.4. Svetový deň Zeme
26.4. Medzinárodný deň Černobyľu

Máj

3.5. Deň Slnka
10.5. Svetový deň pohybom ku zdraviu
22.5. Medzinárodný deň biodiverzity
23.5. Svetový deň korytnačiek
24.5. Európsky deň parkov
25.5. Deň Afriky
31.5. Svetový deň bez tabaku

Jún

5.6. Svetový deň životného prostredia
8.6. Svetový deň oceánov
17.6. Svetový deň boja proti rozširovaniu púští a sucha
21.6. Svetový deň veľrýb

Naskenované pomocou CamScanner